

Европейска комисия

Лидер+ Magazine

СПЕЦИАЛЕН АКЦЕНТ
Управлението в ЛИДЕР+

BG
8 • 2007 г.

Лидер+ Magazine

3 Накратко...

- Управление

4 ЛИДЕР+ в действие:

- Германия: Когато енергията се превръща в преживяване
- Ирландия: Иновации в селско предприятие
- Швеция: Salzwiesenlamm:
Опазването на околната среда и качествената храна вървят ръка за ръка!
- Люксембург: PIR: регионална работа с младежта

8 Специален акцент

- Управлението в ЛИДЕР

12 Подобряване на качеството на живот в селските райони

- Нидерландия: Фокус Kromme Rijn: качество на селския живот
- Австрия: Herztöne: Женската мрежа на Lammertal

18 Добавяне на стойност към местните продукти

- Обединеното кралство: Развитието на кооперативната пивоварна Heskett Newmarket
- Франция: Регионален регистър на „ноу-хау“

24 Оптимално използване на природните и културните ресурси

- Швеция: Посетете Olofstrom: туризъм и бизнес по поръчка с новите технологии
- Гърция: Откриване на скритите природни тайни на Zakynthos

31 Използване на ново ноу-хау и нови технологии

- Дания: Широколентови комуникации за малките датски острови: осъществяване на връзка
- Белгия: Създаване на междуобщински инструмент за регионално развитие

38 Сътрудничество за развитието на селските райони

- Португалия и Испания: Маршрути без бариери
- Италия, Испания, Франция, Португалия и Швеция: „Европейски маршрути за поклонение: Via Francigena и Santiago de Compostela“

46 Жените и младежта в ЛИДЕР+

- Австрия: Интервю с Ursula Maringer, ръководител на МИГ
- Финландия: Повече власт за младежта от селските райони

53 Нови държави-членки

- PREPARE: ролята му за укрепване на мрежите за селските райони

56 Новини ЛИДЕР+

- Съвместни заседания: семинар на Управителния комитет на ЛИДЕР+ и Обсерваторията на ЛИДЕР+, 31 януари—1 февруари 2007 г., Брюксел

Това списание на Европейската комисия се стреми да улесни достъпа до информация за общностната инициатива ЛИДЕР+. Нашата цел е да осигурим точна и актуална информация. Ако ни бъдат посочени грешки, ще се постареем да ги отстраним. Комисията обаче не носи отговорност за информацията, съдържаща се в това списание, по-специално относно финансовите данни за описаните проекти и особено относно приемливостта на разходите. Ето защо читателите трябва да пристъпят към използването на тези данни предпазливо, изцяло на своя отговорност.

Управление

от г-н Jose Manuel Sousa Uva, директор, Програми за развитие на селските райони, генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“, Европейска комисия

„Управление“ е все по-често използван термин, който засяга всеки европейски гражданин в много аспекти на всекидневния му живот. Много лесно всъщност може да се забрави или да се подцени ролята на управлението, особено при развитието на селските райони, и тъкмо затова в настоящото издание на *ЛИДЕР+ Magazine* на него е поставен специален акцент, а именно чрез гледната точка на професор Dietrich Fürst, който направи изказване по темата и на Европейския семинар на *ЛИДЕР+* в Tihany през ноември 2006 г.

Общо взето, можем да си представим управлението като начин за ръководене и мониторинг на политиката с цел да бъде реализирана една дългосрочна стратегия. Така ние вземаме предвид начина, по който се чува гласът на гражданите и се вземат решения по въпроси от обществен интерес. Това е много важно за ролята на Европейския съюз и за различните политики и програми, които той управлява.

Всъщност Европейската комисия създаде собствена концепция за управлението в своята Бяла книга за европейско управление от 2001 г., в която терминът „европейско управление“ се отнася за правилата, процесите и поведението, влияещи върху начина, по който властта се упражнява на европейско равнище, по-специално що се отнася до откритост, участие, отчетност, ефикасност и съгласуваност. Тези пет „принципа на доброто управление“ подсилват тези на субсидиарност и пропорционалност.

Според новата рамка на политиката за развитието на селските райони за периода 2007—2013 г. и в съответствие с принципа на партньорство⁽¹⁾ държавите-членки включват всички компетентни институционални, икономически и социални партньори, както и неправителствените организации в различните фази на програмиране; местните инициативни групи (МИГ) ще бъдат определени за изпълнителни органи за част от програмата за развитие на селските райони; оста *ЛИДЕР*⁽²⁾ също ще играе важна роля в хоризонталния приоритет за подобряване на управлението, и по-специално на местното управление.

Оперативните принципи на метода *ЛИДЕР* са всъщност принципи на управлението, тъй като те предлагат насоки по-скоро КАК да се действа, а не идеята КАКВО да се постигне. Те са изцяло в духа на европейското разбиране за управление и могат да бъдат оценени чрез изследване на промените в поведението на съответните партньори:

- бенефициерите (собствениците на проекти)

- териториалното партньорство (МИГ и свързаните с тях структури, напр. регионалните мрежи)
- изпълнителната администрация (националните/регионалните органи в държавите-членки) и свързаните с нея междинни структури, напр. националните мрежи.

Сред тях най-голямо е значението на местната инициативна група; по тази причина на ръководно равнище икономическите и социалните партньори на МИГ трябва да осигуряват балансирано представителство, тъй като именно те изработват и изпълняват стратегиите за местно развитие.

За да се подобри равнището на местното управление, необходимо е също така да се разполага с национални и регионални инструменти, които са гаранция, че селските райони на Европа и хората, които живеят в тях, са в състояние да се възползват от възможностите за развитие, предлагани от техните програми за развитие на селските райони.

Както бе посочено по-горе, виждаме също така, че що се отнася до управлението, методът *ЛИДЕР* може да бъде доведен до проектно ниво, където могат да се изградят силни връзки на местно равнище, за да се осигури необходимото взаимодействие между участниците в проекта; това е ясно илюстрирано чрез някои от проектите, представени в настоящото списание. Финландските младежи например играят определена роля при работата с общинските съвети на региона както по управлението на проекта, така и в определянето по този начин на бъдещите потребности на региона. В Белгия виждаме как новата технология може да даде импулс на регионалното развитие чрез предлагане на междуобщинска структура за укрепване на платформата на местното управление. Тези идеи бе поета от Италия, която съвместно с няколко международни партньори ни дава пример как да се управляват сложни проекти чрез процедури на вътрешния мениджмънт. Можем да видим също как в новите държави-членки мрежата PREPARE е действала като партньор на правителството за засилване на ролята на гражданското общество в развитието на селските райони.

При разширения Европейски съюз и утвърждаването на метода *ЛИДЕР* става ясно, че селските райони поставят много предизвикателства. Но с подбора на подходящи равнища и форми на управление пред нас се разкрива голяма възможност да осигурим благоприятните условия, които ще укрепят икономиката на селските райони в Европа за новия период на програмиране и след него.

⁽¹⁾ Вж. член 6 от Регламент (ЕО) №1698/2005.

⁽²⁾ Стратегически насоки на Общността за развитие на селските райони (период на програмиране от 2007 г. до 2013 г.), приети с Решение 2006/144/ЕО на Съвета от 20 февруари 2006 г.

Когато енергията се превръща в преживяване

от Ute Vieting, директор, *Entwicklungsgesellschaft Region Hesselberg mbH*

Да се покаже как може да бъде защитена околната среда и намалени разходите чрез умно използване на енергията са основните цели на проекта, изпълнен в баварския регион Hesselberg. Начините за използване на възобновяеми и алтернативни източници на енергия като вятъра, слънцето и биомасата, както и спестяването на енергия чрез обновлението на стари сгради може да се видят от посетителите на 32-те енергийни централи на МИГ „Altmühl-Wörnitz“.

Енергийните централи са малки съоръжения, изградени от частни лица или местната община, като всяка от тях е графично обяснена чрез информационно табло. Гостите могат да научат за енергийните характеристики на всяка станция и какво означава тя в екологично отношение. Информацията за местни фермерски магазини, мандри и други атракции в региона допринасят за събуждането на по-голям интерес у посетителя.

Енергийните централи, схематичната карта на региона, уебсайтът, специално изготвените пътеводители и маркетингът, осъществен чрез туристическите асоциации, се съчетават, образувайки петте основни елемента на „Hesselberger EnergieErlebnisWeges“ (Енергийната пътека на Hesselberg).

Идеята е разработена първо от работната група на МИГ „Нови технологии/Енергетика в селските райони“, но отначало не успяла да проработи. Едва когато спонсори се съгласили да окажат помощ, проектът могъл да започне. Въпреки че туристическата асоциация на Hesselberg прие да ръководи проекта, като сдружение тя нямаше възможност да помогне с финансови средства. Решението бе намерено, когато четири фирми поеха това финансиране, след което МИГ помогна да се подаде молба по програмата ЛИДЕР+. След одобрението на проекта бе основана проектната група „EnergieErlebnisWeg“ (енергийна пътека) и работата можеше да започне със следните основни участници: туристическата асоциация, частни лица, дружество за развитието на региона Hesselberg, графичен дизайнер, секторни плановници и собствениците на енергийните централи.

Разходите по проекта включват: планиране и организация; поставяне на знаци и информационни табла; отпечатване и изработка на проектни материали; легализиране на енергийните наръчници; мероприятия по промоция и маркетинг. Около 50 % са финансирани със средства на ЛИДЕР+. Вече бе извлечена една важна поука: без доброволното участие и финансовата помощ на частни лица и без добрата воля на туристическата асоциация на Hesselberg (www.hesselberg.de) проектът нямаше да бъде възможен.

Държава-членка:

Германия

Регион, област: Бавария

Наименование на местната инициативна група: Altmühl-Wörnitz

Население: 76 000

Площ: 739 км²

Обща стойност на проекта: 66 600 EUR

ЕС: 33 300 EUR

Други публични средства: 2900 EUR

Частни средства: 30 400 EUR

Срок на проекта: 2004—2005 г.

Лице за контакти: Ute Vieting

E-mail: info@region-hesselberg.de

Уебсайт: www.region-hesselberg.de

www.energieerlebnisweg.de

Снимките са предоставени от МИГ Altmühl-Wörnitz

Иновации в селско предприятие

Inishowen Rural Development Ltd (IRDL) се намира на един периферен полуостров в североизточен Donegal, заобиколен от три страни с вода; в най-южния му край е границата със Северна Ирландия.

В Glendowen Craft Studio работи инициаторката на проекта Ann McGonigle, която специализира в дизайна и създаването на ръчно ушити дрехи от туид чрез използване на традиционни методи, предавани от поколения в нейното семейство. Качеството на нейната майсторска изработка предлага нещо уникално по отношение на стила, качеството, дизайна и индивидуалния характер. Платът се купува от местни дружества, а използването на местна прежда и ръчно плетиво увеличава добавената стойност на произведеното облекло.

Тази работа се е извършвала по-рано в ателие в задния двор на дома на дизайнерката на непълно работно време, а готовото облекло се е продавало на занаятчийски изложения през есента и зимата. Било взето решение да се разшири бизнесът и да се построи ателие с изложбена площ, за да се осигури необходимото пространство за дизайна и производството на повече дрехи. Понастоящем Anne McGonigle работи сама, но тъй като бизнесът ѝ се разширява, тя възнамерява да наеме поне един работник от региона на непълно работно време.

Проектът предлага достъп до пазара за подбрани занаятчийски стоки и е помогнал да се гарантира оцеляването на традиционното тъкачество в Donegal чрез използването на платове и прежда за дизайна и производството на висококачествено модно облекло.

IRDL се опитва сега да постигне обявяването на Inishowen за втори „Greenbox“ в Ирландия (интегрирана екотуристическа дестинация), разработвайки по този начин един продукт на екотуризма, който ще подобри репутацията на целия полуостров. **ЛИДЕР+** осигури важна част от финансовата помощ за изграждането и оборудването на новите помещения. Проектът изпълнява целите на програмата **ЛИДЕР+**, тъй като е добавил стойност към един

произведен в Donegal продукт, а работното пространство ще подобри качеството на живот за наетите лица и ще разобрази живота на надомните работници, например съпругите на земеделските производители.

Държава-членка:

Ирландия

Регион, област:

West, Donegal

Наименование на

местната

инициативна

група:

Inishowen Rural Development Ltd

Население: 32 000

Площ: 890 км²

Обща стойност на

проекта:

88 028 EUR

ЕС: 28 609 EUR

Други публични

средства: 15 405 EUR

Частни средства: 44 014 EUR

Срок на проекта: 2005—2006 г.

Лице за контакти: Andrew Ward

E-mail: irdl@iol.ie

Уебсайт: www.inishowen.ie

Снимки, предоставени от звеното на ирландската национална мрежа

Saltängslamm: Опазването на околната среда и качествената храна вървят ръка за ръка!

Запазването на характерния ландшафт на западния бряг на Швеция изисква грижи за земята, за да се поддържа качеството на нейните солени блата. Промените на околната природа не са обаче проблем само за многобройните туристи и гости. За хората, които живеят и работят в областта, природната среда е също източник на доходи, така че по различни причини те също искат да запазят характерния крайбрежен ландшафт. Основното и традиционно пасище на овцете е точно тази природна среда и месото на агнетата, пасли при солените блата, има характерен вкус, идващ от тревите и билките на тези блата.

По проекта на ЛИДЕР+ „Saltängslamm- att möta marknaden med kvalitet“ („Агнешко от солените блата — на пазара с качество“) асоциацията на овцевъдите в Hallsviks е разрешила проблема с обраслото крайбрежие, излизайки с нов продукт: агнешко от солените блата. От остров Styrös в южния архипелаг на Gothenburg асоциацията започна да търси в сътрудничество с общинските власти начини за засилване на животновъдството в региона. Една от целите на проекта е да проучи възможностите за местна кланица. Подготовката за излизане на пазара изисква както план за маркетинг, така и висококачествен продукт. Това налага проучване на пазара и разработване на маркетингова стратегия, насочена към секторите на храните и кетъринга.

Агнешкото месо допринася също за създаването на нов бизнес в региона, като занаятчийски дейности за производство на кожарски, кожухарски и вълнени изделия, както и на месни продукти. МИГ на Carpe Mare използва финансирането от ЛИДЕР+ за наемане на ръководител на

проекта и поема общата отговорност за местното овцевъдство на архипелага, с цел да основе нови предприятия, да улесни устойчивото управление на ландшафта и да осигури качествено месо за печене!

Държава-членка: Швеция

Регион: Västra Götaland

Наименование на местната инициативна група:

Carpe Mare

Население: 37 000

Площ: няма данни*

Обща стойност на проекта: 93 866 EUR

ЕС: 18 948 EUR

Други публични средства: 28 424 EUR

Частни средства: 46 494 EUR

Срок на проекта: 3.2005 г.—12.2006 г.

Лице за контакти:

Marianne Gustafsson

Адрес: Hallsviksvägen 40,
430 84 Styrös

Тел.: (46-705) 62 70 30

E-mail:

saltangslamm@telia.com

* Състои се от малка крайбрежна ивица и голям брой малки острови.

Снимките са предоставени от звеното на шведската национална мрежа

PIR: регионална работа с младежта

PIR (Point d'Information Régional или Регионален информационен център) е пилотен проект, изпълняван в Северен Люксембург. Той започна през 2005 г. с целта да популяризира „работата с младежта“ с помощта на дейности, свързани с медиите и връзките с обществеността. Те включваха плакати на региона, промоционални къси филми в кината, присъствие онлайн и дори една телевизионна програма!

През 2005 и 2006 г. бяха подпомогнати различни медийни проекти и семинари за младежта (кино, музика и фотография). Така например през 2005 г. в течение на шест месеца бе направен документален филм за работата на регионалните „млади пожарникари“. През следващата 2006 г. младите хора в региона продуцираха първата регионална ежемесечна телевизионна програма „Т9TV“, подпомогнати от Европейската доброволческа служба.

В областта на регионалната информация през 2005 г., съвместно с национални партньори, бе създадена национална трудова борса, която се оказва много успешна. Освен това бе открит регионален младежки информационен център, чиято цел е да предлага редица съвети на младите хора. Към края на 2006 г. бяха създадени две нови регионални служби. Едната се нарича „Платформа за детегледачи“, която ще обучава детегледачи и ще им намира работа в региона. Другата е „do-u-2“ („направи го и ти“). Това е новаторска младежка мрежа, която притежава уникалния потенциал да свързва и да подпомага младите хора в региона с общи интереси. Освен това регионалните асоциации могат да използват този проект за промоция на своите регионални услуги.

Освен постъпващите от ЛИДЕР+ финансови средства 40 % са предоставени от Министерството на земеделието, лозарството и развитието на селските райони, заедно с подобна сума от частния сектор чрез Jugendtreff asbl. Голямо предимство на целия проект е това, че цялата концепция може да бъде безпроблемно внедрена другаде. По този начин други регионални социални служби, свързани с младежкия сектор, могат да извлекат полза от работата и опита на пилотния проект.

Държава-членка: Люксембург

Регион, област: Север, Clervaux-Vianden

Наименование на местната инициативна група:

МИГ Clervaux-Vianden

Население: 17 000

Площ: 440 км²

Обща стойност на проекта: 106 195 EUR

ЕС: 21 239 EUR

Други публични средства: 42 478 EUR

Частни средства: 42 478 EUR

Срок на проекта: 2005—2006 г.

Лице за контакти: Dif Differding

E-mail: info@t9t.lu

Уебсайт: www.t9t.lu; www.cv.leader.lu

Снимките са предоставени от звеното на люксембургската национална мрежа

Регионалното управление — последници за ЛИДЕР

от професор Dietrich Fürst ⁽¹⁾, ХанOVER, Германия

Перспективи на регионалното управление

На 20 февруари 2006 г. Съветът по земеделие прие стратегически насоки на ЕС за развитие на селските райони — пет месеца след приемането на регламента на Съвета относно подпомагане на развитието на селските райони от новия Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР). Освен това през 2001 г. Европейската комисия издаде за широката публика своя собствена бяла книга ⁽²⁾ относно европейското управление, в която се съдържа набор от препоръки за това как да се подсили демокрацията в Европа и да се увеличи легитимността на институциите. Съответно програмите на **ЛИДЕР** трябва да са регионално базирани, организирани „отдолу нагоре“, основани на местни/регионални публично-частни партньорства и планирани по интегрален, многосекторен начин. Това всъщност са компонентите на „регионалното управление“. Регионалното управление е свързано с нови начини на регионално самоуправление и сътрудничество със следните характеристики:

- желание на регионалните участници да решават общи проблеми или цели,
- мрежи, позволяващи взаимодействието между различните участници (политически, икономически и чрез асоциации),
- хоризонтални форми на взаимодействие, основаващи се на обсъждане и договаряне,
- набор от договорени правила и споразумения,
- но обхванати в съществуващите институционални рамки, ограничаващи автономията на мрежата (*многостепенно управление*).

Регионалното управление изисква определен минимум от институционализация (правила), които се отнасят до набиране на членове, начини на напускане, вземане на решения, съгласувания и т.н., и организационен орган, който да изпълнява всекидневните административни задачи.

⁽¹⁾ Fürst, Dietrich, Prof. Dr. rer.pol. Dipl.-Vw., 1940 г. завършил икономика (Кил, Кьолн), 1968 г. докторска теза, 1974 г. хабилитация, 1974—1981 г. професор в Констанц, 1981—2003 г. професор в ХанOVER (пространствено планиране), от края на 2003 г. пенсионер. Основни теми на изследванията: пространствено планиране, планови организации, регионален мениджмънт, регионално управление, теория на планирането, създаване на пространства.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/governance/white_paper/index_en.htm

Все още нямаме обаче общоприето определение (срв. Koorman 1999 г., Blumenthal 2005 г.). Всъщност дискусиата отговаря на нови предизвикателства на регионално равнище, които не са достатъчно овладени от съществуващите институции. Новите изисквания включват: увеличаващите се зависимости и потребности от сътрудничество между публичните и частните участници (публично-частни партньорства, схеми за устойчиво развитие), засилващите се стремежи за регионализация на „позволяващата държава“ и т.н. Най-лесният начин за посрещане на тези потребности е да се организират мрежоподобни видове сътрудничество. По-официалните форми на сътрудничество биха изисквали заплащането на висока цена (както политическа, така и организационна), още повече че биха нарушили автономията на замесените съществуващи организации.

Теоретично погледнато, регионалното управление едва ли е ново и то би могло да се позове на съществуващи теории за урбанистичните режими, неокорпоративизма, мрежите, клубовете или дори на икономическите клъстери. Нова всъщност е съответната промяна на парадигмата към регионално самоуправление, „силата на слабите връзки“, междусекторното сътрудничество и пр. Взаимодействат си участници с различна логика: **Политическите участници** са *териториално* обвързани — те отговарят пред териториалната власт и своите избиратели. **Икономическите фактори** са *функционално* ориентирани в зависимост от пазарите и доходността, докато **доброволните организации** съчетават функционалната и териториалната ориентация и са насочени към колективни задачи (*функционален* подход), но зависят от обвързано с *територията* членство и лични контакти. Ето защо регионалното управление действа между установените институции и не замества, а допълва съществуващите управленски форми. Регионалното управление е подчинено на правила, но тези правила се основават на социални норми (култура, традиция), на договори и/или на споразумения.

Регионалното управление се означава като „*хоризонтално взаимодействие*“, за да се подчертае, че основният начин на взаимодействие са преговори между равнопоставени партньори (не непременно равни по сила участници) и че йерархичните начини на ръководство формално отсъстват, макар организирани фактори да зависят от управленчески структури извън мрежата (*многостепенно управление*).

Професор Dietrich Fürst

Две основни концепции са от най-голямо значение за регионалното управление: *функционалните* и *териториалните* взаимодействия. Дадено взаимодействие е *функционално*, ако то е фокусирано върху един проблем или една задача — пространството не е от голямо значение. Взаимодействието се нарича *териториално*, ако територията е общият знаменател за организиране на сътрудничество, напр. ако териториалните граници, идентичността на мястото, регионалната солидарност, регионалните колективни стоки определят съвместните действия. Регионалното управление обикновено започва на **функционална основа**, тъй като организационните разходи при такива сътрудничества са по-ниски отколкото при териториално обвързаните взаимодействия. **Териториалните взаимодействия** изискват представителен подбор на действащите участници (трябва да бъдат представени всички проблеми от регионално значение), което предполага множество действащи лица с разнородни структури по интереси, а това увеличава броя и интензивността на конфликтите (конфликти заради интереси, ценности и идеологии). Освен това схемите на **териториално** управление са повлияни силно от местните и регионалните политики (регионалното управление се конкурира със законните териториални органи за вземане на решения. Тази комбинация води обикновено до повече законови разпоредби, които на свой ред оказват въздействие върху съществуващата организационна структура (вж. по-долу).

Управление или администрация

В по-общ смисъл терминът *администрация* се отнася до организационната структура, докато *управление* означава организационния процес. На практика това различие се размива по три причини: първо, двете понятия са взаимно обусловени. През последните десетилетия администраци-

ята стана по-мека и гъвкава чрез отслабване на йерархията и засилване на мрежовидните начини на взаимодействие (неофициални административни действия и пр.). Второ, винаги съществуват повече взаимовръзки между участниците, а това превръща политическите процеси в *управление без администрация* (Rhodes, 1997 г.) — в края на краищата, живеем в мрежово общество. Трето, дори междинните механизми на управление са до известна степен структурирани. Ето защо в литературата терминът „управление“ се използва както в широкия, така и в тесния си смисъл: широкото понятие определя съвкупността от политико-административни управленчески дейности; в този случай *администрация* означава само онази част, която е институционализирана. По-тясното определение разглежда „регионалното управление“ като допълнителна концепция спрямо вече съществуващите административни структури. Второто понятие е по-ясно и по-точно в своята проблемна структура:

- то е свързано с факта, че в почти всички европейски държави-членки регионите са твърде слабо институционализирани (като междинни равнища между местната и държавната администрация), но значението им нараства не на последно място след появата на европейските структурни фондове, които са свързани с институционализираното регионално равнище;
- обхваща посредническите начини на сътрудничество между местните и регионалните институции;
- работи по мрежовиден начин на взаимодействие, основан на доброволно сътрудничество, без санкции и с априори неопределено ръководство. Ръководството обаче е жизненоважно при липсата на достатъчно социален капитал и се развива в недрата на мрежовото сътрудничество, но може също да бъде поверено на външни посредници;

- ако е вътрешно, то повишава стратегическия капацитет на дадена група действащи лица; ако е външно, дава възможност на групата да заеме проактивна позиция по отношение на своята институционна среда.

Регионалното управление е селективно спрямо интересите, темите и решенията. Кой да стане член на мрежите, кои проблеми да бъдат разгледани (общо взето, управлението се адаптира трудно към подчертано конфликтни теми), какви решения са допустими?

И то е крехко на три равнища: обвързано е с външната институционна структура и може да бъде „превзето“ от *териториалните* участници — напр. от политици и администратори, стремящи се към повече контрол върху схемите на управление, които заплашват тяхната автономия. И по силата на неофициално право на вето съществуващите организации могат да влияят върху резултата от управлението (многостепенно управление). Второ, вътрешно управлението зависи от ресурсите (в натура (доброволчески действия) или финансови) и може да се дестабилизира, ако членовете се сменят поради избори или други събития. Трето, мениджмънтът на управленческите мерки изисква компетентно ръководство, което е в състояние да балансира ефективната работа с единство на групата и положителни коефициенти разходи-ползи. Твърде често управленческите мерки клонят или към по-висока ефективност, пренебрегвайки единството на групата, или към високи степени на „чувство за принадлежност към групата“ за сметка на ефективната работа.

Колко силна е тенденцията на управлението да се институционализира зависи до голяма степен от съответната политическа култура. В Германия натискът за институционализиране е вероятно по-голям, отколкото в Англия. Германия е развила политическа култура на законността (култура на недоверие), докато политическата култура в Англия се основава повече на преговори и политически споразумения. Тя изглежда по-добре приспособена да работи с мрежовидни структури.

1. Начини на действие на регионалното управление

Мрежите представляват лични връзки, основаващи се на доброволно сътрудничество, давайки правото на членовете да излязат по всяко време. Това означава: всеки член сътрудничи в мрежата, докато неговият коефициент „разходи/ползи“ е положителен. Използването на власт е ограничено — иначе то би прехвърлило товара на разходите върху малцинствата. Властните действащи лица обаче имат негласно право на вето. Ако мрежата започне да пречи на техните интереси, те биха се противопоставили на решението или биха напуснали мрежата. Това предполага мрежовидни схеми на управление, които:

- (поне в началото) поражда вътрешен натиск за единство чрез „правила на консенсуса“ с подчертана склонност към най-малкия общ знаменател;
- са най-добре пригодени за дейности по решаване на проблемите, но са зле подготвени за разрешаване на конфликти;

- склонни са да предпочетат основаното на проект сътрудничество пред дейността в целия регион и двустранните пред многостранните отношения.

Следователно регионалното управление не е панацея за по-добро бъдеще. То може да породи нежелани странични ефекти. Например натискът за единство може да попречи на иновациите, при което най-слабите членове определят скоростта и интензивността на сътрудничеството. Или пък управлението може да поощри колективната безотчетност, като всеки член скрива своята отговорност зад групови действия и т.н.

Но високата зависимост от съответните структури също оказва въздействие върху картината. Ето защо околната институционална система е влиятелна: тя може да „превземе“ управленческите мерки или да повлияе на изхода чрез финансови стимули (напр. чрез структурните фондове на ЕС), чрез промени на общата парадигма в нагласите на действащите лица (напр. страх от регионална конкуренция), чрез идеи за *позволяващата държава* и пр.

2. Защо мерките за регионално управление по програмата ЛИДЕР могат да станат успешни

Благодарение на различни оценки на програмата ние разполагаме с достатъчни познания за функционирането на регионалното управление в рамките на *ЛИДЕР*. Програмата *ЛИДЕР* е механизъм за обучение, при който местните инициативни групи (МИГ) и мрежите на *ЛИДЕР+* засилват процеса на обучение чрез подготовка на хората и обмен на опит.

Освен на процедурните условия за ефикасно регионално управление (вж. Benz/Fürst 2003 г., Moseley 2003 г.), внимание трябва да се обърне и на следните аспекти:

- (1) Трябва ли да преобладават *функционалните* начини на управление? Теоретичните обсъждания водят до заключението, че регионалното управление може да се възприема само като функционално, защото иначе би влязло в силна конкуренция с установените политически органи за вземане на решения, които обикновено са териториално базирани. Програмата *ЛИДЕР* обаче насърчава териториалния подход. Това означава подбор на членовете на представителна основа. Свързаните с това по-високи транзакционни разходи биха могли обаче да бъдат компенсирани чрез капитализиране на социално-емоционалните връзки, произтичащи от „силата на мястото“. С поемането от страна на групите *ЛИДЕР* на отговорността за техния регион, притегателната сила на мястото може да се увеличи.
- (2) Трябва ли управленческите мерки да водят до *обвързващи* решения? Отговорът на този въпрос обикновено е отрицателен, защото това би изисквало повече официални институции и по-добра легитимност и ще породи конфликти с местните административни органи. Мрежите на управлението обаче могат да привличат високопоставени лица само ако се смятат за подходящи, което означава да са способни да решават пробле-

- мите и следователно да подготвят решения, които ще бъдат изпълнявани. Решението на проблема е в съпричастността на действащите лица.
- (3) Достатъчна ли е *основаната на изходните резултати* легитимност, или тя се нуждае от допълнителна легитимност, основана на влаганите на входа ресурси? Западните демокрации се базират на основана на влаганите на входа ресурси легитимност (пряко избрани представители), докато мрежите се легитимират въз основа на своите резултати, т.е. на изхода. Но дори при основана на влаганите на входа ресурси легитимност остава необходимостта взетите от мрежите решения да се свържат с изпълняващите ги институции (многостепенно управление).
- (4) Как да се осигури *еднакво отношение* към различните проблеми (икономически, екологични, социални)? Като правило икономическите проблеми получават най-висок приоритет, защото те оказват най-силно въздействие върху регионалното развитие и благосъстоянието и са силно свързани със социалните проблеми (работните места). За разлика от тях екологичните проблеми по-често се смятат за по-маловажни. Един възможен начин да се избегне неравнопоставено отношение е да се приемат *контролни механизми* или да се въведат схеми на *рефлексивно вземане на решения* (напр. процедури за екологична, пространствена, социална оценка). Друг възможен механизъм е да се наемат „подходящи“ хора, които са достатъчно широко скроени и готови да оказват съдействие, за да стигнат до „справедливи“ решения. Срещаните в практиката подходи разчитат до голяма степен на самоконтрол и самодисциплина на действащите лица, както и на самооценката им.
- (5) Как един междусекторен регионален подход (*ЛИДЕР*) се вписва във вертикалната и разделена на сектори бюрократична структура? Междусекторната интеграция може да се постигне най-добре на базата на проект. Такива подходи обаче се сблъскват с присъщите си ограничения, ако приоритетите на проекта не са включени в регионалните програми и ако регионалната координация се нарушава от секторни йерархии. Ето защо *ЛИДЕР* предполага полагането на усилия за междусекторна координация на национално равнище.
- (6) Влизат ли групите на *ЛИДЕР* в конфликт с необходимостта от автономия на местните административни органи? Този конфликт е присъщ на механизма, но методиката на *ЛИДЕР* е в състояние да преодолее проблема чрез висока интеграция на местните органи в управленческите мерки. Териториалният подход на *ЛИДЕР* обаче може да измести центъра на тежестта на мерките към общините особено ако представителите на икономиката и гражданското общество заемат по-дистанцирано отношение.
- (7) Не са ли групите на *ЛИДЕР* „структури за хубаво време“, които се разпадат, щом спре притокът на пари? Такъв е случаят с много структури на регионалното управление, но *ЛИДЕР* е дългосрочна програма, насочена към интеграция, което означава възможност на групите да научат, че успешните проекти привличат интересите на повече действащи лица и че взаимодействието между

участниците в процеса става все по-тясно (създаване на социален капитал): успехът поражда успех и последователи.

- (8) Нуждаят ли се групите на *ЛИДЕР* от по-силна институционализация? Явно да, защото с нарастването на броя на участниците прозрачността, отчетността и официалното представителство изискват повече внимание.

Накратко казано, регионалното управление е преди всичко *процес* за подобряване на взаимодействието на участниците в една фрагментирана и разпокъсана институционална рамка. То може обаче да се разглежда и като *концепция за устойчиво развитие*, тъй като устойчивото развитие се основава на интердисциплинарно и междусекторно сътрудничество на различни участници извън стандартните рутинни процедури.

По същество обаче то е *механизъм за колективно обучение* с перспектива за по-късна промяна на съществуващата институционална рамка, за да бъдат по-ефикасно решени проблемите на регионалното развитие.

Библиография:

- Benz, Arthur/ Fürst, Dietrich/ Kilper, Heiderose/ Rehfeld, Dieter: Regionalisation. Theory, practice and prospects in Germany, Stockholm: SIR 2000
- Benz, Arthur / Fürst, Dietrich: Region – „Regional Governance“ – Regionalentwicklung, in: Bernd Adamaschek, Marga Pröhl, eds., Regionen erfolgreich steuern, Gütersloh: Bertelsmann 2003, 11-66
- Blumenthal, Julia v.: Governance – eine kritische Zwischenbilanz, in: Zeitschrift für Politikwissenschaft 15(2005), 1149-80
- Cameron, Greta/ Danson, Mike: The European partnership model and the changing role of Regional Development Agencies: A regional development and organisation perspective, in: Mike Danson / Henrik Halkier / Greta Cameron, eds., Governance, institutional change and regional development, Aldershot et al.: Ashgate 2000, 11-36
- Fürst, Dietrich: The role of experimental regionalism in rescaling the German state, in: European Planning Studies 14(2006), 923-38
- Fürst, Dietrich: Metropolitan governance in Germany, in: H. Heinelt, D.Kübler, eds., Metropolitan governance. Capacity, democracy and the dynamics of place, Milton Park/ Abingdon: Routledge (England) 2005, 151-68
- Keating, Michael, 1997: The Political Economy of Regionalism, in: M. Keating, ed: The Political Economy of Regionalism, London: Frank Cass, 17-40.
- Kooiman, Jan: Social-political governance. Overview, reflections and design, in: Public Management Review 1(1999), 67-92
- Moseley, Malcolm J., ed.: Local partnerships for rural development: The European experiences, Wallingford 2003
- Pierre, Jon, ed: 2000: Debating Governance. Authority, Steering, and Democracy, Oxford: Oxford University Press.
- Rhodes, Roderick A.W.: Understanding governance, Buckingham 1997

ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- **Нидерландия:**
Фокус Kromme Rijn: качеството на живота в селските райони

- **Австрия:**
Herztöne:
Женската мрежа на Lammertal

НИДЕРЛАНДИЯ

Фокус Kromme Rijn: качеството на живота в селските райони

Планове за развитие на селото с подход „отдолу нагоре“ дават на жителите на селските райони възможност да изразят мнението си за бъдещето на своя регион и осигуряват качеството на живота им.

Въведение

Регионът е наречен така по името на река Kromme Rijn, която лъкатуши през него. На север той граничи с Националния парк „Utrechtse Heuvelrug“. И в миналото, и понастоящем тук се отглеждат плодове; в областта има ливади и традиционни села и тя се характеризира с малки предприятия, разнообразни реки, няколко вятърни мелници и провинциални имения. Тези имения, много от които са все още постоянно обитаеми, са разположени в по-високите части, докато по-ниските участъци (към реките) са предназначени за земеделие.

От 2002 г. насам има около 20 проекта, които са частично финансирани със субсидии по ЛИДЕР+ и включват местните дейности с участието на училищата, общините и предприятията. Тези проекти вече направиха богатата култура и природа на региона по-достъпни за по-голяма група хора. Местната инициативна група Kromme Rijn се занимава по-специално с проекти, които допринасят за качеството на живот и регионалния характер на областта. Тя работи също върху развитието на регионалното сътрудничество и мрежите между публичния и частния сектор.

С мисълта за отговорност към региона

Селският регион по течението на река Kromme Rijn (в провинция Utrecht) се намира недалеч от голяма и разширяваща се градска зона. Макар това да повдига някои въпроси за бъдещето, досега комуникацията между трите основни общини тук не е била много добра.

През 2005 г. местната инициативна група на ЛИДЕР+ започна с подкрепата на провинцията един процес, който да обедини усилията на общините, предприемачите и социалните организации. По този начин МИГ се стремеше към възможността да влияе върху всички действия, произтичащи от проекта, както и да ускори процедурите, свързани с получаването на финансова помощ. Така се стигна до проекта „Фокус Kromme Rijn“, който бе в крайна сметка създаден с пари от ЛИДЕР+. Проектът „Фокус“ имаше четири цели и четири подпроекта (изложени по-долу).

Проектът и разработваната същевременно стратегия за публично-частно партньорство бяха подпомогнати от мрежата за развитието на селските райони (Netwerk Plattelandsontwikkeling), която споделяше обща визия за бъдещето на региона Kromme Rijn. Проектът се отличава-

ше с всички белези, характерни за започването на един регионален процес, който сам по себе си бе нов за региона. За различните включени в него групи това означаваше идентификация на областите на взаимна изгода и укрепване на взаимното доверие.

Към края на 2005 г. бе сформирана ръководна група, наречена „Фокус“ и състояща се от политици от общинските съвети и гражданските организации. Целта на тази група беше да разработи план за бъдещето на областта, както и да изготви план за действие в течение на първата година. МИГ изигра решаваща роля за инициирането и насърчаването на този процес. Едно от осъществените действия бе лобиране сред местните политически партии по време на общинските избори, в резултат на което проектът „Фокус“ получи подкрепа в общинските планове за действие през пролетта на 2006 г.

С лице към местните потребности

През юни 2006 г. по време на една регионална конференция бе съставен списък на темите, които биха могли да се разглеждат като неделими от бъдещето на региона и които включваха: качество на живота в малките села; насърчаване на туризма и дейностите в свободното време; различни видове използване на земята; основните качества на природната среда; проблеми на местната комуникация; създаване на изпълнителна структура.

В общинските съвети например бе постигнато съгласие да се съставят планове за решаване на проблемите с качеството на живота в няколко малки села в региона. В Schalkwijk бе вече започнало разработването на проект за съставяне на общински план. Предизвикателството беше да се направи така, че другите села да се поучат от този процес. По друг подпроект първоначалната работа бе вече започнала под формата на „мозъчен тръст“ от земе-

делски производители, обсъждащ бъдещите предизвикателства в селското стопанство в региона. С отпуснатите от ЛИДЕР+ средства ръководната група откри (и продължава да развива) виртуално място за срещи (www.krommerijnloket.nl), имащо за цел да осигури подкрепа на инициативите от страна на гражданите и предприемачите. Парите на ЛИДЕР+ бяха използвани в проекта и за създаването на система за регионален мениджмънт. По един трети подпроект се осъществяват срещи между служители, които работят по въпросите на пространственото планиране в общинските съвети, провинцията и ръководната група за обсъждане на идеите за бъдещето на селските райони и как последните се вписват в одобрената политика.

Планове за развитие на селата

В региона Kromme Rijn има шест малки села, разположени до три основни градски зони (Houten, Bunnik и Wijk bij Duurstede). С течение на времето тези малки села са развили свои собствени уникални идентичности и качество на живот благодарение на връзката си с околния земеделски регион и развитието му. Очакваше се новите планове за развитие да доведат до намаляване на броя на предлаганите в селата услуги, както и на населението, тъй като повече хора ще бъдат привлечени „извън“ региона.

Проектът на ЛИДЕР+ „качество на живот в малките села“ е насочен към проблемите на тези села и е одобрен от провинциалния съвет на провинция Утрехт. Посредством плановете за развитие на селата местните жители могат да изкажат своите възгледи относно:

- подобряване на комуникацията и сътрудничеството между общинските съвети и жителите;
- създаване или поддържане на адекватно и устойчиво равнище на услугите за нуждите на местните хора.

Плановите за развитие на селата предоставят възможност на жителите, местните организации и общинските съвети да работят съвместно, имайки предвид идентичността и желанията на местните хора. С цел да се даде известна насока на тяхното изпълнение бяха очертани някои етапи: аналитичен етап, етап на развитие и етап на планиране.

На 18 април 2007 г. регионът Kromme Rijn организира събрание за обсъждане на тези планове за развитие на селата за всички селски жители, общински съвети и държавни служители от провинцията. Това събрание даде възможност за задаване на въпроси и споделяне на отговорите и опита от други места. След това трите малки села Langbroek, Werkhoven и Schalkwijk ще започнат първи в региона изпълнението на своите планове.

Kromme Rijn: предизвикателства и резултати

При формулирането на стратегическия план бе постигнато съгласие за следното:

- да се привлече интересът на общинските съвети и провинцията за инициативата на МИГ;
- да се осигури връзка с амбициите на предприемачите;
- да се използва импулсът на „Националния ландшафт“ за работа по бъдещото планиране по стратегията и подобряване на сътрудничеството между общинските съвети, МИГ и други изпълнителни организации при запазване на тяхната независимост;
- да се преобразува МИГ в юридическо лице с отговорност за региона и контрол на финансирането.

Към началото на 2007 г. „Фокус“ събуди интерес както у общинските съвети, така и у предприемачите и бе съставен атрактивен регионален дневен ред за справяне с регионалните проблеми. Сега се работи по следващия етап: за изпълнение на споразуменията за специална система за управление на региона, която ще доведе до по-добро сътрудничество между общинските съвети и частните участници от региона.

Фокус Kromme Rijnstreek

Държава-членка: Нидерландия

Регион, област: Запад

Наименование на местната инициативна група:

Kromme Rijnstreek

Население: 17 500

Площ: 161 км²

Обща стойност на проекта: 195 000 EUR

ЕС: 70 000 EUR

Други публични средства: 125 000 EUR

Срок на проекта: 1.2006—6.2007 г.

Лице за контакти: Ms. Marieke Leentvaar
Project manager Waaloord Initiatief, Waaloord 15,
3448 BD Woerden, The Netherlands.

Тел.: + 31 348-557198

Факс: + 31 348-690797

Е-mail: marieke.leentvaar@waaloord.nl

Уебсайт: www.leaderplusTokrommerijn.nl

<http://www.krommerijnloket.nl>

Снимките са предоставени от Winfried Leeman.

АВСТРИЯ

Herztöne: Женската мрежа на Lammertal

Осигуряването на по-добър достъп до службите за подпомагане в Lammertal край Salzburg създава възможности и вдъхновение за жените от региона.

от *Claudia Schöneegger*, консултант на МИГ *Tennengau*, и *Heike Guritzer-Maurer*, изпълнителен директор на *Herztöne*

Въведение

При все че Lammertal се намира не много далеч от централната част на провинция Salzburg, много от жените, които живеят в периферните зони на региона, имат проблеми с достъпа до службите, имащи за задача да оказват помощ на тях и техните семейства. Това е така, защото е необходима голяма степен на мобилност, за да се използват услугите, предлагани от различните помощни агенции. Ето защо, за да се преодолеят тези трудности, женската мрежа за равни възможности „Herztöne“ се посвети през последните години на идеята за създаване на център за жените и техните семейства. С тези си действия тя стимулира съпричастност и вля нова „жива кръв“ в региона.

Всичко започна с едно проучване

През 1997 г. бе извършено проучване, целящо да се разберат проблемите, пред които са изправени жените в региона. Един от основните резултати беше установеното отсъствие на междуобщинска и междусекторна мрежа, което доведе до създаването на „Сърдечни тонове — Женска мрежа Lammertal“. Това на свой ред доведе до включване в мрежата на съществуващите асоциации и институции, което им позволи с общи усилия да подобрят съвместното предлагане на услуги за жените.

На 20 септември 2003 г. бе предприета следващата важна стъпка, когато бе открит център за консултации и срещи за жени и семейства. Разположен в сърцето на община Abtenau, за него бяха наети две помещения: малък офис и помещение за даване на консултации, което може да бъде използвано и от други агенции.

От началото на април 2004 г. за асоциацията работи 20 часа седмично генерален директор. Разнообразният набор от услуги стана възможен главно благодарение на сътрудничеството на различни институции и центърът предлага, наред с други неща:

- информация и съвети като първи контакт за жените, след което те биват насочвани към съществуващите институции и експерти;
- възможности за (по-нататъшно) обучение за професионална квалификация и лично развитие;

- инфраструктура за консултантски услуги, предлагани от други агенции, насочени към жени от всички възрасти;
- мероприятия и проекти с ежегодни теми, напр. здраве;
- бързи и гъвкави улеснения за конкретни проекти и мероприятия (при необходимост).

Към края на 2006 г. програмата беше в състояние да предлага 10 мероприятия месечно, в това число курсове по информатика, езици и здравна просвета, провеждани в сътрудничество с Центъра за обучение на възрастни в Hallein и Института за професионално обучение в Salzburg. Центърът предлага също възможност на инструктори жени, които сега започват своята кариера, да натрупат опит, като работят там.

През 2004 г., когато програмата стартира, имаше 22 членове, като оттогава се включиха други 48. Асоциацията получи също одобрението на Федералното министерство на образованието, науката и културата за своята работа като институт за висше образование. Мероприятията, които се оценяват като голям успех, подобриха рязко гамата от курсове за продължаване на обучението, предлагани в Lammertal. Това ще рече, че дългите пътувания до Salzburg или Hallein вече принадлежат на миналото и за жените е много по-лесно да участват в курсовете.

От жените от региона за жените от региона

Друг важен елемент на този проект е предлагането на консултантски и инструкторски услуги, помагачи за справяне с някои от най-критичните ситуации в живота, и тяхната насоченост към даване на компетентен юридически съвет. Но личната подкрепа и помощ в ранните стадии на кариерата стават също все по-популярни и още през 2006 г. около 65 жени са били консултирани и/или препратени към експерти.

След 2004 г. консултантският център на асоциация „Herztöne“ се утвърди като регионална институция и жените от Lammertal често се ползват от улесненията, предлагани от центъра като място за контакт. Важен фактор за успеха в работата на асоциация „Herztöne“ е тясната връз-

ка с жените от региона, която позволи да бъде изградено доверие към женските консултанти и готовност за взаимно оказване на помощ без много шум. Всички решения, включително относно програмата на услугите, се вземат съвместно от членовете на асоциацията и работата е поставена на професионална основа. Благодарение на усилията на генералния директор годишният оборот възлиза на около 40 000 EUR.

Всъщност проблемите, пред които са изправени жени в селския район Lammertal, не са много различни от срещаните в градовете проблеми, където са на разположение повече и по-разнообразни услуги. Въпреки това възможностите за връщане на пазара на труда или за установяване на нови мрежи, например след раздяла, са много по-ограничени.

Дружните забавления и смехът са много важни за качеството на живот

За жените, работещи в консултантския център, основна грижа е да предлагат помощ за жени от всички поколения, без да забравят необходимостта от малко забавление. Така например една женска музикална група, наречена „Увехналите карамфили“ (Die welken Nelken), бе поканена в киното на Abtenau за отбелязване на Деня на жената през 2005 г. Активното участие в репетициите на женското кабаре показва, че жените могат и искат да гледат на собствената си социална среда по самокритичен начин. Насърчаването на самоувереността и възможността на жените да изследват творческия си потенциал помага на всекидневните задачи, свързани с работата и семейството. Активното участие в местните мероприятия утвърди осезаемото присъствие на асоциацията в медиите и то до такава степен, че новините за това място и неговата дейност са нормално явление днес. Според думите на Barbara Ortner, председател: „Важното е не да знаеш как да започнеш нещо. Важното е да правиш нещата така, че те да стигнат до добър край.“

С благодарности към ЛИДЕР+

Помощта на ЛИДЕР+ за проекта беше важна в няколко области. Програмата помогна по отношение на: набирането на персонала и личностното развитие (курсове за продължаване на обучението); наемането на генерален директор за 20 часа седмично; разходите за семинари (говорители, оборудване); разходите за консултантските услуги; обзавеждане за центъра и неговата работа (помещения, телефон и пр.); връзките с обществеността като работа по уебсайта и ден на отворените врати.

Занапред асоциацията се надява, че финансирането на консултантския център е вече достатъчно осигурено, за да може да продължи уверено работата си „отдолу нагоре“ през идните години.

Herztöne: женска мрежа

Държава-членка: Австрия:

Регион, област: Salzburg, Tennengau

Наименование на местната инициативна група: Tennengau

Население: 53 735

Площ: 668 км²

Обща стойност на проекта: 99 500 EUR

ЕС: 32 570 EUR

Други публични средства: 44 170 EUR

Частни средства: 22 760 EUR

Срок на проекта: 01.2003—06.2007 г.

Лице за контакти: Barbara Ortner

Адрес: Markt 50, 5441 Abtenau

Телефон: +43 6243 41099

Факс: +43 6243 41099

E-mail: herztoene@sbg.at

Уебсайт: www.herztoene.at, www.tennengau.at

Снимките са предоставени от звено на Австрийската национална мрежа

ДОБАВЯНЕ НА СТОЙНОСТ КЪМ МЕСТНИТЕ ПРОДУКТИ

- **Обединеното Кралство:**
Развитието на кооперативната пивоварна Hesketh Newmarket
- **Франция:** Регионален регистър на „ноу-хау“

ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

Развитието на кооперативната пивоварна Heskett Newmarket

Въведение

Районът Cumbria Fells и Dales на ЛИДЕР+ е обширна планинска местност със забележителни природни красоти, който е класифициран също като необлагодетелстван район. Местната икономика разчита до голяма степен на селското стопанство и туризма, но бе много остро засегната от разразилата се епидемия от шап, която утежни и без това трудните условия за селските стопани. Стратегията на местните инициативни групи (МИГ) на ЛИДЕР+ е насочена към засегнатите селски предприятия и работници и добавянето на стойност към местните продукти е много съществена част от този процес.

За проекта

Когато тогавашните собственици на пивоварната Heskett Newmarket обявиха намерението си да се оттеглят, появи се опасения, че дейността може да бъде прекратена със съответните последици за селото. Група местни ентузиастични се събраха да обмислят какъв е най-добрият начин да осигурят оцеляването на пивоварната в селото. В резултат се роди кооперативната пивоварна Heskett Newmarket. Това предприятие на местната общност се ръководи по демократични и доброволни принципи, по които около 70 ентузиастични на „истинската английска бира — ейл“ (варена по традиционна технология), които или живеят в региона, или имат връзки с него, притежават равни дялове от пивоварната.

След един първоначален етап на производство в малки мащаби, кооператорите установиха, че варят бира четири пъти седмично, докато оптимумът трябваше да бъде три; и второ, че търсенето далеч надхвърля капацитета им на предлагане! Въпреки че пивоварната имаше дългосрочен план за развитие, който предвиждаше подобрения на сградата, на нейното оборудване и евентуално въвеждането на бутилираща инсталация, краткосрочният приоритет беше да се увеличи капацитетът.

Включва се МИГ

МИГ искаше да осигури бъдещето на пивоварната и нейната роля в селото и по-широката област Cumbria чрез стимулиране на продажбите на продукта, рекламата и туризма. За тази цел тя насочи усилията си към подпомагане на инвестициите, което да доведе до увеличаване на: продаваемото производство на пивоварната; защитата на околната среда; пивоварния капацитет; капацитета за туристически посещения; инвестициите в бутилирането.

Когато кооперативната пивоварна Heskett Newmarket се обърна за пръв път към МИГ през юни 2003 г., идеята на собствениците беше да се преустрои пивоварната и да се повиши ефективността и устойчивостта на производствен-

ния процес. Пивоварната кооперация имаше план за развитие на три етапа, основаващ се на предварителното условие „да няма значителна загуба на производствено време“. Осигуряването на местна финансова помощ в кратки срокове се оказа обаче проблематично и кооперацията се отнасяше отначало скептично към процедурите, свързани с получаването на средства по линия на ЛИДЕР+. Но благодарение на редовната лична подкрепа на служителите на ЛИДЕР+ за заявения проект, пивоварната кооперация придоби увереност да изпълни проекта с помощта на ЛИДЕР+.

Общински подход към бизнеса

Търговската сделка с пивоварната започна, като една общност закупи акциите на основателите на пивоварната. Това беше истинска реакция „отдолу нагоре“ на проблем, стоящ пред общността, която не искаше да загуби пивоварната с нейния местен характер и вкуса на бирата поради поглъщането ѝ от големия корпоративен бизнес. Кооперацията обаче искаше не само да съхрани едно местно предприятие, но и да реинвестира в социални и благотворителни проекти, които ще бъдат от полза за общността.

Първият етап, който бе финансиран от ЛИДЕР+ и акционерите на кооперацията, завърши с изграждането на нова пристройка с 38 м² нова работна площ, предназначена да побере климатизирана складова зона и оборудване за миене и пълнене на кегове. Пристройката бе открита от Негово Кралско Височество принц Чарлз през февруари 2004 г. На втория етап пивоварната площ бе разширена и реорганизирана за по-голяма производителност, като тази част бе финансирана по програма „Distinctly Cumbria“ на Северозападната агенция за развитие. В момента се работи по третия етап, който завършва реорганизацията с повече място за гости и по-голям капацитет за продажба на бутилирана бира. Инвестициите запазиха три работни места и позволиха да бъдат открити нови две. Капацитетът на пивоварната бе удвоен при подобро качество и постоянство на продукцията, което на свой ред осигури запазването на бизнеса и създаването на нови пазари.

Методът ЛИДЕР в действие ...

Ключът към този успех беше поэтапният характер на проекта: инвестиции, последвани от период на консолидация, последван от нови инвестиции, осигурени от търговските постъпления. Проектът се нуждаеше от сигурност, че финансирането ще продължи, макар че не всички средства бяха налице в началото на преустройството.

Председателят Julian Davey заяви: „Това не е нещо, което отпускщите субсидии органи са готови обикновено да направят, но за нас беше жизненоважно да започнем из-

пълнението на нашия план за развитие. Служители на ЛИДЕР+ обещаха също да действат като координатори на другите средства чрез МИГ, което ми хареса, но бях скептичен. Те всички обаче изпълниха дадената дума, ако не и повече.”

Връзките между комитета, разработващ проекта, членовете на МИГ и служителите на ЛИДЕР+ се осъществяваха по честен и открит начин, което позволи проблемите да бъдат решавани. Основен фактор за развитието и укрепването на работната взаимовръзка беше бързата реакция и готовността на двете страни да „постъпват правилно“ и да направят така, че проектът да успее. Julian Davey заяви публично своята благодарност за „приятелския и ефикасен начин, по който служителите на програмата са работили с групата“..

... дава резултати за всички

През 2006 г. пивоварната Heskett Newmarket отчете 50 % увеличение на печалбите и 33 % увеличение на продажбите за 2005 г., всичко това на фона на значителни преустройства в пивоварната. Според директора на пивоварната Mike Parker главните фактори за успеха са били разнообразието и постоянното качество на пивото, по-професионалният подход към продажбите и маркетинга и силно увеличеният капацитет на производството. Всичко това е постигнато благодарение на инвестициите, вложени с помощта на ЛИДЕР+ и останалите инвеститори.

Постиженията през периода 2005—2006 г. включват: значително увеличен обем на производството; въвеждането на „Haystacks“ — лека лятна бира за туристи, която стана много популярна; няколко успехи на конкурси; въвеждането на експериментално бутилиране на специално приготвено английско пиво за продажба на дребно. Продуктите на пивоварната се предлагат сега в 50 пъба в региона.

Като кооперация пивоварната е задължена да изплаща дял от своите печалби на членовете си. В пивоварната Heskett дялът се изплаща в бира, като на последното общо годишно събрание бе взето решение за увеличен дивидент от два кега, което е 144 пинти (около 65, 5 литра). Отпуска се също субсидия от 2800 EUR за общински проекти, изплащана от печалбите на пивоварната.

Сред многобройните постижения на проекта е нагледният пример как моделът на общинска кооперация може да се използва като средство за поддържане на местния бизнес.

Пивоварна Heskett Newmarket

Държава-членка:

Обединеното кралство

Регион, област: Англия,

Северозападен регион

Наименование на местната инициативна група:

Cumbria Fells and Dales

Население: 99 955

Площ: 3713 км²

Обща стойност на проекта: 168 402 EUR

ЕС: 25 260 EUR

Други публични средства:

42 101 EUR

Частни средства: 101 041 EUR

Срок на проекта: 2003—2006 г.

Лице за контакти: Adrian Banford

Адрес: Cumbria Fells and Dales ЛИДЕР+ Programme

The Old Stables, Redhills, Penrith, Cumbria, CA11 0DT

Телефон: + 44 1768 869 533

Факс: + 44 1768 242 134

E-mail: adrianbanford@fellsanddales.org.uk

Уебсайт: <http://www.heskettbrewery.co.uk/>

Снимките са предоставени от звено на националната мрежа на Обединеното кралство

ФРАНЦИЯ

Регионален регистър на „ноу-хау“

Повишаването на стойността на местните продукти създаде не само материален регистър на традициите, но и чувство за принадлежност към региона.

Въведение

Ноу-хауто и традициите на един регион са истинско отражение на неговата самоличност. В случая с Le Pays des Trois Vallées, който е разположен в сърцето на Корсика, членовете на МИГ забелязаха, че местните традиции се губят. За да преодолеят това, различни производители, оператори, занаятчии и университетски учени работиха съвместно, търсейки начин да запазят живо това ноу-хау. Първоначалната им реакция беше да работят заедно за една книга, която да разкаже миналото и настоящето на региона, както и да хвърли поглед към бъдещето; но тяхната история не свършва дотук.

Предаване на следващото поколение

Първоначалната идея се появи при една „мозъчна атака“, проведена от членове на МИГ. Не по-малко от осемдесет местни дейци взеха доброволно участие в тези кръгли маси: занаятчии, производители, певци, пенсионери, млади работници и т.н. Започнаха с разглеждането на начините, по които ноу-хау се предава понастоящем. Например как начините за производство на местните продукти се предават от поколение на поколение: чрез семейството,

чрез практическо участие или чрез обучение? Първият установен факт беше, че досега устното слово е било основният начин за предаване на знанията и традициите на следващото поколение. Интересно е също да се отбележи, че в производствения сектор ролята на семейството показва тенденция към изчезване. Членовете на „селския университет“ (сдружение на селски дейци, които се събират да обсъждат практики и обмяна на опит за развитието на селските райони) бяха също поканени да обсъдят начини за придаване на официален характер на този процес. Те решиха да направят книга, в която да бъдат отбелязани главните области на ноу-хау в долините на Cruzinu, Gravona и Prunelli. Проучванията за тази книга бяха платени от университета, като програмата ЛИДЕР+ поех разходите за пътуванията в района. Идеята обаче беше не само да се запазят традиционните умения, но и те да бъдат приспособени към сегашните тенденции и методи на производство, като всъщност тези три долини влязат в крак с най-съвременните постижения.

От многобройните местни продукти, произвеждани в региона, беше важно да се изберат най-представителните. Ето защо книгата, написана от колектив изследователи, бе

наречена „L'anima di a terra“ („Духът на земята“) и се основаваше на осем примера за регионално ноу-хау, свързано с: кестени; свинско месо; пастири; ароматични и лечебни растения; мед; лозя; смокини; ножове.

Активно и колективно инвестиране

Организиран бяха много заседания и семинари, финансирани от **ЛИДЕР+**, за да се планира работата по книгата, като МИГ осигури също помощта на социолози и инженери. Хората със съответното ноу-хау не само предоставиха материали, но и споделиха свои мисли за самите умения и как най-добре да бъдат предадени те. Координацията бе поета от научен работник от Института за научноизследователска и развойна дейност (IRD)[®], който освен това проведе няколко срещи и предложи първия проект. След това проектът бе обсъден от всички заинтересовани лица, които всъщност си сътрудничеха на всички равнища на проекта. Споразумение, сключено с университета на Corte, даде на петнадесет студенти, специализанти по корсикански език и цивилизация, възможност да съставят въпросници, да посетят производствени площадки и да изготвят доклад за занаятчийството в региона. Това означаваше, че хора от различни социални и професионални среди са работили съвместно по един и същи проект и са споделили своето въодуше-

ление за запазването на традициите на Le Pays des Trois Vallées. Това широкомащабно сътрудничество превърна без съмнение тази „инвентаризация на ноу-хау“ в забележителен проект.

Откриване на нови перспективи

Петстотин екземпляра от книгата бяха отпечатани и пуснати за продажба в края на 2005 г. Първоначално те бяха разпространявани сред земеделските колежи и университети, а след това сред съветниците и местните органи на властта в региона. Крайният продукт е ясна илюстрация, която е вярна на думите на производителите и занаятчиите. Това обаче не беше единственият резултат. Проектът упражни дълбоко въздействие върху целия регион, създавайки сред участниците истинско чувство на общност и принадлежност към тяхната територия, която е просто събиране на три долини, замислено първоначално от членовете на МИГ.

Парите на **ЛИДЕР+** помогнаха да се случи нещо, което се превърна в истински символ на иновационния подход към регионалното планиране, давайки възможност на региона да се сплоти и да се организира около проекта. По време на различните обмени производителите съчетаха усилията си да работят заедно, да мислят за основан на качеството подход, да изготвят спецификации и да измислят едно „пътешествие на сетивата“ — маршрут, който да предложи посещения на работилници и производствени площадки. Събирането на това ноу-хау се превърна постепенно в размисъл за „умението да се живее заедно“ на една обединена територия.

В светлината на първоначалния успех на проекта сега МИГ планира отпечатване на още 500 екземпляра от „L'anima di a terra“. За 2007 г. е планиран също „ден на ноухау“ в партньорство с основната селска организация „U Castagnu“ — събитие, открито за всички МИГ в ЕС, където

хората зад проекта ще се радват да обяснят на другите как да се запазят селските традиции и как да се работи с тях. Екземпляри от книгата могат да се получат безплатно от МИГ „Trois Vallées“.

Регистър на регионалните знания

Държава-членка: Франция

Регион: Корсика

Наименование на местната инициативна група: GAL Trois Vallées

Население: 12 447

Площ: 642 км²

Обща стойност на проекта: 45 734 EUR

ЕС: 22 867 EUR

Други публични средства: 22 867 EUR

Срок на проекта: 1.2004—12.2005 г.

Лице за контакти: Marie-José Bonné

Адрес: GAL Trois Vallées

Mairie annexe de Peri, lieu dit Ustavia - F20 167 Peri, 20167 Corsica, France

Телефон: +33 4 95 53 72 72

Факс: +33 4 95 53 72 73

E-mail: gal.itrevalli@wanadoo.fr

Уебсайт: www.itrevalli.com

Снимките са предоставени от звеното на Френската национална мрежа

ОПТИМАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ И КУЛТУРНИТЕ РЕСУРСИ

- **Швеция: Посетете Olofstrom: туризъм и бизнес по поръчка с новите технологии**
- **Гърция: Откриване на скритите природни тайни на Zakynthos**

ШВЕЦИЯ

Посетете Olofstrom: туризъм и бизнес по поръчка с новите технологии

Създаването на регионален интернет портал предоставя на местните предприятия интерактивна платформа, на която целогодишно да се предлагат онлайн туристически и бизнес пакети.

Въведение

Туризмът и свързаните с него бизнес сектори в община Olofström са били подпомогнати от МИГ „Blekinge“. В рамките на един проект на ЛИДЕР+ в интернет към края на 2005 г. се появи нов портал: www.visitolofstrom.se, който предлага не само хостинг на туристическа информация, но и онлайн услуги за резервации на хотели, ресторанти и развлечения.

Порталът е на пет езика: шведски, английски, немски, датски и нидерландски. Тук посетителите могат лесно да намерят интересни сайтове и събития и да ползват различни онлайн услуги като резервация на вила, купуване на риболовен лиценз или просто получаване на информация за коли под наем. Чрез портала посетителят може лесно да организира според предпочитанията си своята ваканция или дори бизнес конференция!

Не само интернет сайт

Уебсайтът съдържа много повече от обичайната туристическа информация, тъй като има голяма база данни за свързани с туризма стопански дейности; брокери на недвижимо имущество; банки; бензиностанции и пр. Освен това има съвременна система за географско позициониране, така че е лесно да се намери местоположението на всички предприятия в Olofström.

Loris Andersson, която работи като IT консултант от 14 години, е била служител в туристическия информационен център, преди да стане ръководител на проекта. Центърът работи по проекта в сътрудничество с общината на Olofström и с 15 различни туристически предприемачи.

Според Loris „Интернет сайтът е многофункционален и означава, че Olofström остава отворен за бизнес 24 часа в денонощието, седем дни в седмицата.“

Наред с обичайните функции е добавена и възможността за оферти за непосредствено предстояща ваканция или конференция. С помощта на „квадратчета за отбелязване“, предоставени за всяко събитие или продукт, туристическият център може лесно да изготви пълна оферта с посочване на всички цени и да я изпрати по електронна поща още по време на телефонния разговор. Тази идея сега ще бъде предложена като продукт, който да помогне на предприятията, работещи с подобни потребителски услуги.

Зад идеята

Повечето от туристическите предприятия в Olofström са от селски характер и срещат трудности при развиването на пазарния си потенциал. Съвместната работа в мрежа позволява да се развие силата, необходима за стигане до тези пазари, и така предприемачите могат да предложат атрактивни пакети за ваканции или конференции.

През есента на 2004 г. десет туристически предприемачи в Olofström създадоха конферентна група, имаща за цел да разработи добри оферти за конференции. Те всички искаха да си сътрудничат за постигането на една обща цел, но никой не можеше да поеме ръководството. Обратът настъпи, когато Loris Andersson беше назначена за мениджър на туристическия информационен център в Olofström. Тя прие предизвикателството, но през първия летен сезон времето беше лошо, с много дъжд. „Не можахме да предложим достатъчно дейности или забавления. Често ми се налагаше да отговарям: „Не, господине, за съжаление не можем да уредим това“ или „Съжалявам, госпожо, не е отворено“, казва Лорис. „Тъй като сме малка община без много туристически атракции, налага се да повишим качеството на това, което имаме, и да си сътрудничим в предлагането му на пазара“, продължава тя.

Като начало всички туристически предприемачи бяха свикани на събрание и запитани дали са доволни от статуквото или имат готовност да търсят с общи усилия нови средства и методи за стигане до потенциалните клиенти. Десет от тях (групата на събранието) дадоха положителен отговор и проектът „Развитие на продуктите и технологията в Olofström“ бе в резултат одобрен за финансиране от МИГ Blekinge на ЛИДЕР+.

Портал за управление и маркетинг на туризма

Целта бе да се координира дейността на различните туристически предприемачи в региона Olofström и да се създаде портал с висококачествени продукти. Те обаче не останаха доволни от обикновения туристически интернет сайт и поискаха сайт за всеки, който би проявил интерес да посети Olofström независимо по каква причина. Бе закупена техническа платформа и бе направен макет за покриване на обхвата на проекта. Сега има информация за всичко — от вили или бунгала под наем до малки лавки за бързи закуски, като всички те са със снимки. Има също видеоматериал, показващ интересните места. Днес почти 250 предприемачи са представени от тази система и всеки от тях може да има своя парола за достъп, за да редактира своята информация.

В портала има също календар на мероприятията, в чието изготвяне участва и отделът за култура и развлечения на общината; предвижда се също да се включат спортни клубове и други сдружения.

Според Loris Andersson уебсайтът обхваща почти всички мероприятия, предлагани в Olofström, което го прави

много добър инструмент и за работещите в туристическия информационен център. Когато например хората попитат за работното време на дадени магазини, лесно е да се намери и да им се предаде тази информация. Една от последните на този портал обаче е намаленият брой на обажданията в туристическия център, защото сега е толкова лесно да се направи резервация за квартира и различните дейности онлайн. За да купите например дневен или седмичен билет за риболов, достатъчно е да изберете езерото, датата и броя на билетите. Когато резервацията се прави онлайн, три съобщения се изпращат автоматично: едно до клиента, едно до туристическия център и едно до предприемача. Клиентът може също така да избира дали да плати с кредитна карта, по фактура или при пристигането си. Цялото управление и плащанията се извършват чрез туристическия център, който взема 10 % такса за услугата. Разходите за услугите с кредитна карта и пътническата застраховка се покриват от туристическия център.

Интернет сайтът използва усъвършенствана система за връзка с клиентите, за да събира информация за посетителите на сайта, кои търсачки и ключови думи са използвали, както и кога клиентите са посетили сайта. „По този начин можем да следим как клиентите намират нашата информация и да организираме още по-добре маркетинга си“, казва Loris Andersson.

Ново технологично развитие след проекта

Въпреки че нуждите на проекта бяха удовлетворени, сътрудничеството и технологичното развитие продължиха и в групата бе разработена система за генериране на бизнес оферти. Тази система се нарича „Config“ и е много полезна, например когато автобусни компании се обаждат да планират туристическо пътуване. Всички различни събития или предложения от участващите предприемачи са разделени като „модули“ със съответните цени. По време на телефонното обаждане туристическият център може лесно да прегледа менюто с модулите и да изготви оферта,

която може да включва гид, обед, входни билети, кафе и т.н. Различните модули са поставени в системата в реално време и общата сума се изчислява автоматично. Веднага след телефонното обаждане на клиента и на всички участващи фирми се изпраща потвърждение на офертата. Когато клиентът реши да приеме офертата, тя може лесно да бъде превърната в потвърждаване на резервация.

Предвижда се системата да бъде преведена на няколко езика, като идеята е системата „Confirm“ да бъде обединена с предишната система за резервации на сайта. Цялата концепция с портала и системата за резервации и оферти ще бъде оформена като продукт и продавана на други фирми.

Други резултати от проекта

Въпреки че основната дейност по проекта беше интернет системата, в неговите рамки бяха разработени и други дейности, като качествени услуги и продукти, свързани със селския туризъм.

Те включват:

- създаването на шест маршрута за пешеходен и колоезачен туризъм заедно с нови карти и нови велосипеди, отдавани под наем в туристическия център;
- общо лого за свързания с природата туризъм;
- четирицветна брошура, която беше толкова успешна, че след като проектът завърши, бе направен нов допълнен вариант, финансиран от самите предприемачи;
- търговски CD-Rom;
- мрежа от петнайсетина предприемачи, сътрудничили си в продуктите и логистиката.

Loris Andersson подчертава, че без помощта на ЛИДЕР+ Blekinge тези резултати биха били невъзможни. Финансирането на ЛИДЕР+ беше част от общия бюджет, използван за техническата разработка на интернет инструмента за резервация и реклама и за качествената оценка на туристическите фирми и техните продукти. Като непосредствен резултат от съществуването на портала www.visitolofstrom.se бяха създадени пет нови туристически фирми.

„Посетете Olofstrom“

Държава-членка: Швеция

Регион, област: Blekinge

Име на местната инициативна група:

ЛИДЕР+ Blekinge

Население: 64 400

Площ: 2814 км²

Обща стойност на проекта: 122 450 EUR

ЕС: 24 450 EUR

Други публични средства: 36 778 EUR

Частни средства: 61 222 EUR

Срок на проекта: 9.2004—1.2006 г.

Лице за контакти: Tommy Svensson

Адрес: Thornska villan,

S-370 10 Bräkne-Hoby

Телефон: +46-457 818 84

Факс: +46-457 814 90

E-mail: tommy.svensson@leaderblekinge.se

Уебсайт: www.leaderblekinge.se www.visitolofstrom.se

Снимките са предоставени от звеното на Шведската национална мрежа

ГЪРЦИЯ

Откриване на скритите природни тайни на Zakynthos

Качеството на живота на неговите жители, както и на туриста, е тясно свързано с плановете на острова да развива предлаганите туристически услуги.

Въведение

Zakynthos е една от четирите префектури на Йонийските острови и представлява отделна провинция. Фериботна връзка между Zakynthos и Kyllini (на 15 км от континента), както и самолетна линия, са основните средства за транспорт и комуникация до и от острова.

Когато се стигна до „Местната програма“, бе направена оценка на характерните идентичност, ресурси и ноу-хау с фокус върху развитието, защитата и подобрието на природните и културните ресурси. Това включваше разработването на зоните по НАТУРА 2000, които представляват интерес за ЕС. Имайки това предвид, местната програма на ЛИДЕР+ за Zakynthos е фокусирана върху две основни области, отнасящи се до плановете за развитие на острова.

Първо, тя има за цел да засили конкурентоспособността на всички равнища на икономическия и социалния живот, като същевременно опазва, подобрява и развива естествената околна среда и културното наследство, повишавайки качеството на живота. Второ, тя е насочена към укрепване на работата в мрежа и сътрудничеството, за да се създадат общи структури за производство, обработка и маркетинг на продукти и услуги, използващи нови технологии.

Главната атракция на региона е Националният морски парк в Laganas. Именно тук, в плитките води на залива, редкият вид голяма морска костенурка (*Caretta caretta*) идва да снася яйцата си. Регионът е също дом на най-многобройните средиземноморски тюлени монаси (*Monachus monachus*), които са застрашен вид в Средиземно море. Освен това островът е една от най-важните спирки за прелетните птици както през есента, така и напролет.

Природна среда, културно наследство и повишаване на качеството на живот

Подобрието и развитието на природната среда и богатото културно наследство на региона водят неизбежно до увеличаване на броя на туристите и до засилване на туризма във вътрешността. Това означава, че трябва да се спазват определени условия:

- качествени услуги в хотелиерството и обиколките с екскурзовод,
- ясно разграничаване на предлаганите услуги,
- съвременен маркетинг на местните продукти.

За да се подобри качеството на туристическите услуги, местната инициативна група (МИГ) отчете факта, че Zakynthos е зает от туристи от април до октомври всяка година, които поради наличието на малко други възможности остават главно в крайбрежните зони. Ето защо като част от една нова стратегия МИГ реши да увеличи броя на агротуристическите дейности и да осигури необходимата инфраструктура като агенции, способни да отговорят на търсенето на специализирани дейности, и систематичен маркетинг и промоция на различните туристически продукти. Това се налагаше, за да се осигурят не само различни интересни дейности, но и за правилното планиране на туристическите маршрути, позволяващо провеждането на туристическите дейности!

ЛИДЕР+ в помощ на нови туристически дейности

Създаването на подходящи алтернативни възможности, за да се подобри качеството на предлаганите туристически услуги, представляваше голям интерес за МИГ и тя финансира едно проучване относно създаването на нови „туристически маршрути“. Целта е да се даде възможност на туристите да извлекат по-голяма полза от престоя си на острова и да им се помогне да оценят уникалната природа на Zakynthos.

Това налагаше прокарването и нанасянето на карта на туристически пътеки. Самите пътеки свързват главно: места с природна красота; защитени зони; традиционни селища; територията на Националния морски парк; природонаучния музей Helmis. Бяха положени усилия тези карти да бъдат предоставени на различните туристически аген-

ции, на предлагашите нощувка в традиционна обстановка предприемачи и на ресторантите. Това включва по-специално тези стопански дейности, които вече са получавали финансова помощ от ЛИДЕР+ и отговарят на условията на „местното споразумение за качество“ (!).

... и създаването на музей

Един човек, Panayiotis Helmis, разполагаше с лична сбирка от насекоми, влечуги, диви животни, риби, раковини, минерали и скали, в която има около три хиляди образци! МИГ трябваше също да подпомогне за намиране на помещение за неговата сбирка и така бе създаден природонаучният музей.

Природонаучният музей Хелмис е разположен в Ayia Marina, красиво село в сърцето на Zakynthos с великолепен изглед както към града, така и към залива на Laganas, и се намира на 15 минути от град Zakynthos. Неговата многофункционална зала може да се използва за образователни и аудиовизуални програми, а на младите посетители се предлага образователен материал, така че те могат да научат нещо, докато се забавляват.

(!) „Местното споразумение за качество“ е необходимо условие за получаващите финансова помощ от ЛИДЕР+. В него е посочено какви материали могат да бъдат използвани например за строеж на хотели и пр., като ударението е поставено върху местните продукти.

Преди всичко обаче това е място за откриване на скритите тайни на природния свят на Zakynthos от впечатляващото му крайбрежие до маслинените горички и вечнозелените селски райони! В експозициите на музея посетителите имат възможност да:

- получат информация за природното наследство на Zakynthos,
- да се осведомят за предлаганите обиколки на острова,
- да се информират за сухоземната и морската фауна на острова.

Добавена стойност с ЛИДЕР+

Действията, финансирани от местната програма на ЛИДЕР+, дадоха възможност на днешния гост на Zakynthos да намери традиционна квартира край морето или във вътрешността, да опита изисканата местна кухня в традиционни ресторанти, да изследва природата с помощта на туристически пътеки, да научи повече за острова и да се запознае с него чрез посещения на Природонаучния музей. Резултатите са многообещаващи при непрекъснато нарастващия брой на посетителите на музея. Освен това съставът и качеството на туристите в Zakynthos се променя и МИГ е наистина на път да постигне своите цели за бъдещето.

Откриване на Zakynthos

Държава-членка: Гърция

Регион: Йонийски острови

Наименование на местната инициативна група:
Zakynthos Local Government Cooperative S.A.
(S.A.Z. S.A)

Население: 39 000

Площ: 406 км²

Обща стойност на проекта: 366 687 EUR

ЕС: 157 667 EUR

Други публични средства: 57 333 EUR

Частни средства: 151 687 EUR

Срок на проекта: 2003—2006 г.

Лице за контакти: Antioxou Stella

Адрес: Martinegou 7, Zakynthos 29100

Телефон: +30 26950 439 31

Факс: +30 26950 439 32

E-mail: sazae@otenet.gr

Снимките са предоставени от звеното на Гръцката национална мрежа

ИЗПОЛЗВАНЕ НА НОВО НОУ-ХАУ И НОВИ ТЕХНОЛОГИИ

- **Дания: Широколентови комуникации за малките датски острови: осъществяване на връзка**

- **Белгия: Създаване на междуобщински инструмент за регионално развитие**

Широколентови комуникации за малките датски острови: осъществяване на връзка

Широколентова безжична мрежа предоставя бърз достъп до интернет за около 200 фирми и домакинства, осигурявайки съвременна връзка до осем от 27-те острова на региона.

от Morten Priesholm, координатор на МИГ, Малки датски острови

Въведение

В морето южно от Funen, в най-южната част на Дания, се намират осем малки острова. Сред тях са Lyø, Avernakø и Skarø, а най-малките от тях, Hjortø и Birkholm, имат съответно 10 и 13 жители, докато на най-големия остров, Strynø, живеят 218 души. Пътят с ферибот до континента отнема между половин и един час.

Чак до началото на 2006 г. жителите на пет от тези осем малки острова нямаша достъп до широколентова връзка и използваша само модемна връзка. На останалите три острова датските телекомуникационни компании предлагаша само ограничена широколентова връзка (ADSL) за местните жители и фирмите. Днес обаче се смята, че широколентовата мрежа е важна част от всекидневния живот също като фериботите и без съмнение е много трудно да се ръководи бизнес без широколентова връзка! За всички островитяни интернет е необходима връзка с властите и публичните служби.

Установяване на възможна връзка

„Индустрията на информационните технологии (IT) и работните места“ е до голяма степен във фокуса на дейността на местната инициативна група (МИГ) „Малки датски острови“. Нейната обща цел е да се привлечат жители посредством основани на IT работни места на 27-те острова, които се намират в района на отговорност на МИГ. От 2004 г. МИГ разглежда възможностите за насърчаване на такова развитие на бизнеса. Ясно беше, че добрите широколентови връзки са предварително условие за нови работни места, основани на IT, така че въпросът беше как МИГ може да допринесе за подобряването на широколентовите връзки на малките острови.

Отговорът дойде през 2005 г., когато един местен предприемач от Strynø изложи идеята за безжична, ефирна широколентова мрежа, която да свърже малките острови с широколентовата мрежа на континента. Този бизнесмен беше вече оператор на такава услуга като частна инициатива на Strynø, където имаше 35 клиенти. Идеята му беше да се разшири безжичната широколентова мрежа върху

останалите малки острови в Южен Funen, която да обхване около 300 домакинства и фирми.

Вземане на решението

Осемте малки острова, включени в този проект, са част от окръг Funen (тъй като от 1 януари 2007 г. окръг Funen е част от следващия административна единица „Регион Южна Дания“, който в 2003 и 2004 г. постави ударението върху инфраструктурата на отдалечените зони на региона). През 2004 г. администрацията на окръг Funen публикува доклад относно необходимостта от широколентова връзка на малките острови в Южен Funen. В доклада окръжната администрация стига до заключението, че „островитяните ... ще се сдобият със значителни предимства, ако получат достъп до по-добри широколентови връзки с интернет ... По-добрият достъп до интернет се счита също за важен фактор във връзка със запазването на островните селища — и с привличането на нови жители на островите.“ Подчертано бе също, че „... използването на интернет от островитяните показва, че те вече използват интернет като компенсация за географската изолация на островите.“

В резултат на този доклад МИГ „Малки датски острови“ потърси начини за осигуряване на широколентова връзка. За да намери подходящите технически решения, доставчици на услугата и необходимото финансиране, МИГ се обърна към различни телекомуникационни компании и администрацията на окръг Funen, както и към местни икономически агенти. В крайна сметка една оферта, наречена

StryNet, изглеждаше най-реалистичното решение. Наред с други неща МИГ постави ударение върху факта, че на един от островите те вече имаха местен предприемач, познаващ основно региона и свързан с него далеч не само заради търговския интерес. Създаде се също впечатлението, че със StryNet те ще

имат по-малко предприятие с необходимата гъвкавост и квалификация.

Намерено е техническо решение

Разбира се, възникнаха някои въпроси относно технологията, финансирането и защитата на данните, да не гово-

рим за въпроса за оперативна надеждност. Дали един малък, предприемчив и изобретателен доставчик ще бъде толкова надежден, колкото големите доставчици на ширококолентова връзка? Ще може ли мрежата да продължи да работи, ако по някаква причина StryNet прекрати оперативното си участие в нея?

Предприемачът предложи решение, основаващо се на споразумение за сътрудничество с по-голяма ИТ компания, която ще има достъп до местната ширококолентова мрежа на малките острови и при необходимост би могла да поеме отговорността за нейната работа с кратко предизвестие. В резултат МИГ реши да подкрепи инициативата и препоръча финансиране от 33 333 EUR от ЛИДЕР+, както и осигурено съфинансиране от датската национална схема за субсидии за малките датски острови (датски закон за подпомагане на общините в малките датски острови). Финансирането от ЛИДЕР+ бе използвано за покриване на: разходи за хардуер (сателитни чинии); софтуер за управление на трафика през безжичната локална мрежа (WLAN); помощ от местни експерти; пътни разходи; събираня; управление на проекта.

От октомври 2006 г. 200 домакинства и фирми имат достъп до ширококолентовата мрежа, наречена сега ØNet. На островите бяха монтирани пилони и сателитни чинии и бе направена инвестиция в софтуер, който да обработва целия трафик през местната мрежа. Бяха изразходвани общо около 130 000 EUR. Освен това ØNet установи горещи точки с връзка с WLAN на няколко ферибота в архипелага Южен Funen и в пристанищата, където през летните месеци спират много туристически кораби.

Безжичната ширококолентова мрежа работи, изпращайки данни по ефира като радиосигнали, което е всъщност радиовръзка. На всеки от малките острови в Южен Funen

една или две сателитни чинии, разположени на фронтоната на висока къща или на пилон, установяват връзка с континенталните радиоизлъчвания в така наречената основна мрежа. Тя свързва островната мрежа с континенталната. Една сателитна чиния е достатъчна за повечето острови, но на някои острови се наложи да се инсталират две сателитни чинии и две местни мрежи, за да се обхванат всички клиенти. Радиосигналите се изпращат до и от всеки клиент от сателитните чинии през малка многопосочна антена и местна безжична мрежа. Клиентът има малка кутия с вградена антена и радио и от тази домашна кутия сигналите минават по обикновени кабели направо до персонален компютър или рутер, който може да раздели сигнала между няколко компютъра.

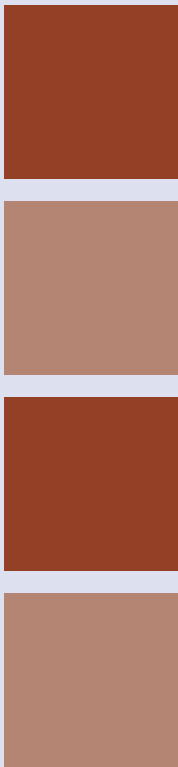
В тази система целият трафик минава през защитна стена (firewall), а регистър на трафика отчита интернет дейността, като всички сигнали са кодирани.

Разширяване на мрежата

ØNet изгради също безжични ширококолентови връзки с три други острова: Mandø (56 жители), Bågø (34 жители) и Årø (180 жители), всички от които са извън първоначалната зона на услугата в Южен Funen.

Една от нейните клиентки е Silke Vanselow, която има малка фирма за услуги на островчето Hjortø с 13 жители. В своето еднолично предприятие Silke Vanselow предлага редица услуги на компании, които искат да възложат определени задачи на подизпълнители, като обслужване на клиентите, насрочване на срещи и пр. Нейната бизнес идея е, че само с телефон, персонален компютър и ширококолентова връзка тя може да изпълнява редица задачи, макар да живее на малък остров на един част път от Svendborg на континента. Предишната ѝ връзка с интер-

нет не е била достатъчна за извършваната работа. Днес благодарение на новата връзка тя има пряк достъп до базите данни на своя клиент и може да контактува със служителите от компаниите, с които работи.

Друга клиентка живее на остров Луø. Christina Wagner е преводач и извършва писмени преводи за Дания и Северна Германия. Освен със своите преки клиенти, тя работи

също за големи преводачески агенции и с високоскоростната връзка може да използва базите данни и речниците, достъпни онлайн.

Широколентова мрежа за малките датски острови:

Държава-членка: Дания

Регион: Smaaøer

Наименование на местната инициативна група (МИГ): DANSKE SMÅØER (*Малки датски острови*)

Население: 5284

Площ: 196 км²

Обща стойност на проекта: 129 333 EUR

ЕС: 33 333 EUR

Други публични средства: 45 139 EUR

Частни средства: 50 861 EUR

Срок на проекта: 7.2005—3.2006 г.

Лице за контакти: Morten Priesholm

Адрес: Strynø Brovej 12, Strynø, DK-5900 Strynø

Тел.: +45 38 33 00 67

Факс: +45 62 51 39 96

E-mail: mp@danske-smaaøer.dk

Уебсайт: www.danske-smaaøer.dk

Снимките са предоставени от звеното на Датската национална мрежа

БЕЛГИЯ

Създаване на междуобщински инструмент за регионално развитие

Като част от план за по-широко регионално развитие, няколко общини работят съвместно, използвайки една нова технология за създаване на обща платформа за обмен на информация.

Въведение

Местната инициативна група (МИГ) „La Botte du Hainaut“ обхваща селски район в югоизточната част на Валония, който граничи с три френски департамента. Поради увеличението на местното население през последните години се създава чувството, че районът бележи напредък. Развитието е стимулирано от използването на природните ресурси на региона чрез земеделие и туризъм и един от най-известните местни продукти, бирата „трапист“ от Chimay, бе в основата на развитието на малка земеделска и хранително-вкусова промишленост.

За МИГ стана ясно, че управлението на растежа е важно, не само за добавяне на нова динамика в западащите индустрии, но и за поддържането на зони на икономическа активност и нови технологии. В миналото градското развитие беше понякога зле организирано и това застраши природните и културните ресурси на региона и устойчивото им развитие. В отговор регионът на Валония вече осъзна необходимостта от управление на икономическото развитие по начин, който дава на местните власти възможност да отговорят ефикасно на исканията на местното население. Административната структура на региона на *La Botte du Hainaut* се състои от тридесетина центъра, разделени между пет общини, в които са структурирани местните органи.

Политика на сътрудничество между общините

За да се отговори на предизвикателствата на устойчивото развитие, общините партньори на *La Botte du Hainaut* решиха да обединят своите ресурси. С опита, събран по програмата *ЛИДЕР II*, общините решиха да засилят сътрудничеството помежду си чрез привличане на няколко местни участника и МИГ „La Botte du Hainaut“ има десетина такива проекта, финансирани от *ЛИДЕР+*.

Целта на един от тези проекти, известен като „Териториално развитие и околна среда“, е да се придобият нови човешки и технически умения, позволяващи на местните власти да отговорят на новите условия, поставени както на общностно, така и на регионално равнище. Този проект, започнал през септември 2005 г., създаде нов екип в рамките на МИГ, наречен „Обсерватория на територията на *La Botte du Hainaut*“. Обсерваторията представлява всъщност център за обмен и консултации между възлагащите поръчки общински служби и работещите в общините. Нейният основен приоритет беше да се изготви списък на най-неотложните задачи на местно и междуобщинско равнище. Скоро след това се разбра, че се налага обединението на географските информационни системи (ГИС) в различните общински администрации.

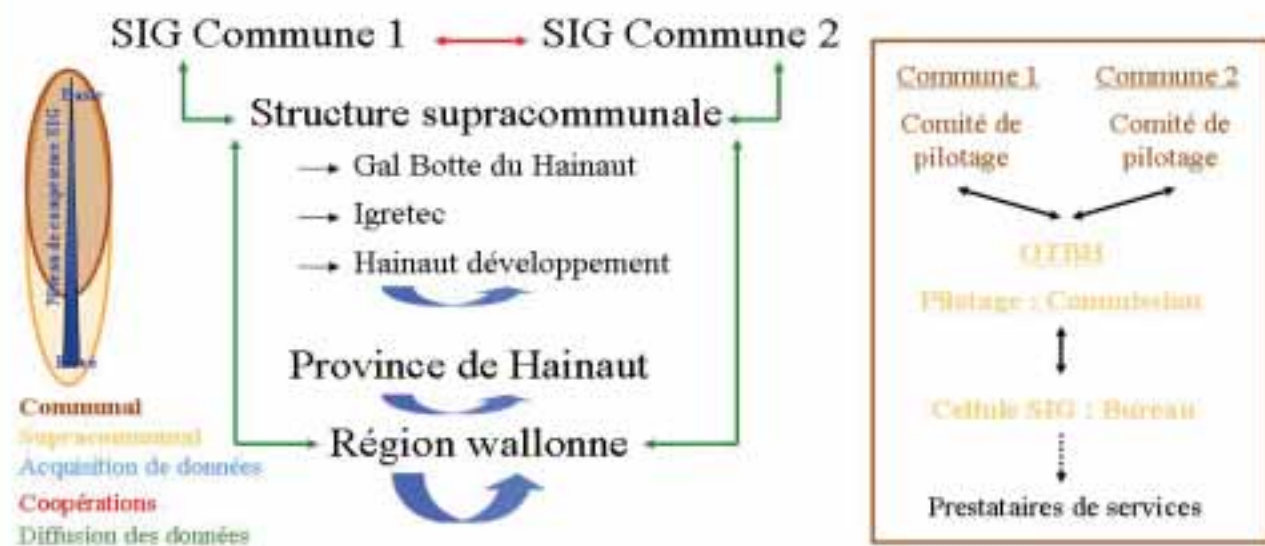

3.2. Organigramme du SIG

• Scénario 3 : Développement supracommunal coordonné

- ☑ Les différentes communes s'associent pour développer parallèlement leur SIG
- ☑ Création d'un organe de concertation et de gestion SIG
- ☑ Mise en commun de moyens techniques et financiers

16 juin 2006

23

ГИС: необходим инструмент за вземане на решения

Едно проучване в отделните административни органи даде бързо следните резултати:

- всеки административен орган бе убеден, че такива инструменти са полезни;
- въпреки своята убеденост, административните органи бяха слабо информирани за възможностите на инструмента и им беше трудно да разберат ползата от неговите приложения в ежедневно управление;
- някои административни органи бяха закупили софтуера ГИС, но инструментът бе недостатъчно използван поради трудностите с намиране на време и средства за обучението на техните служители как да работят с него.

МИГ в партньорство с общините предложи процедура за мониторинг, която включваше:

- изготвяне на информационен бюлетин и изпращането му на избраните съветници с ясно посочване на необходимите човешки и материални инвестиции, многобройните предимства на инструмента и необходимата за използването му вътрешна организация;
- провеждане на сесии за информация и обучение на участниците на общинско равнище и в сътрудничество с регионалната администрация, за да се покаже как работят отделните приложения;
- създаване на база данни във всяка от общинските администрации.

Следващият етап бе да се получи необходимото законово одобрение, за да се направят различните слоеве инфор-

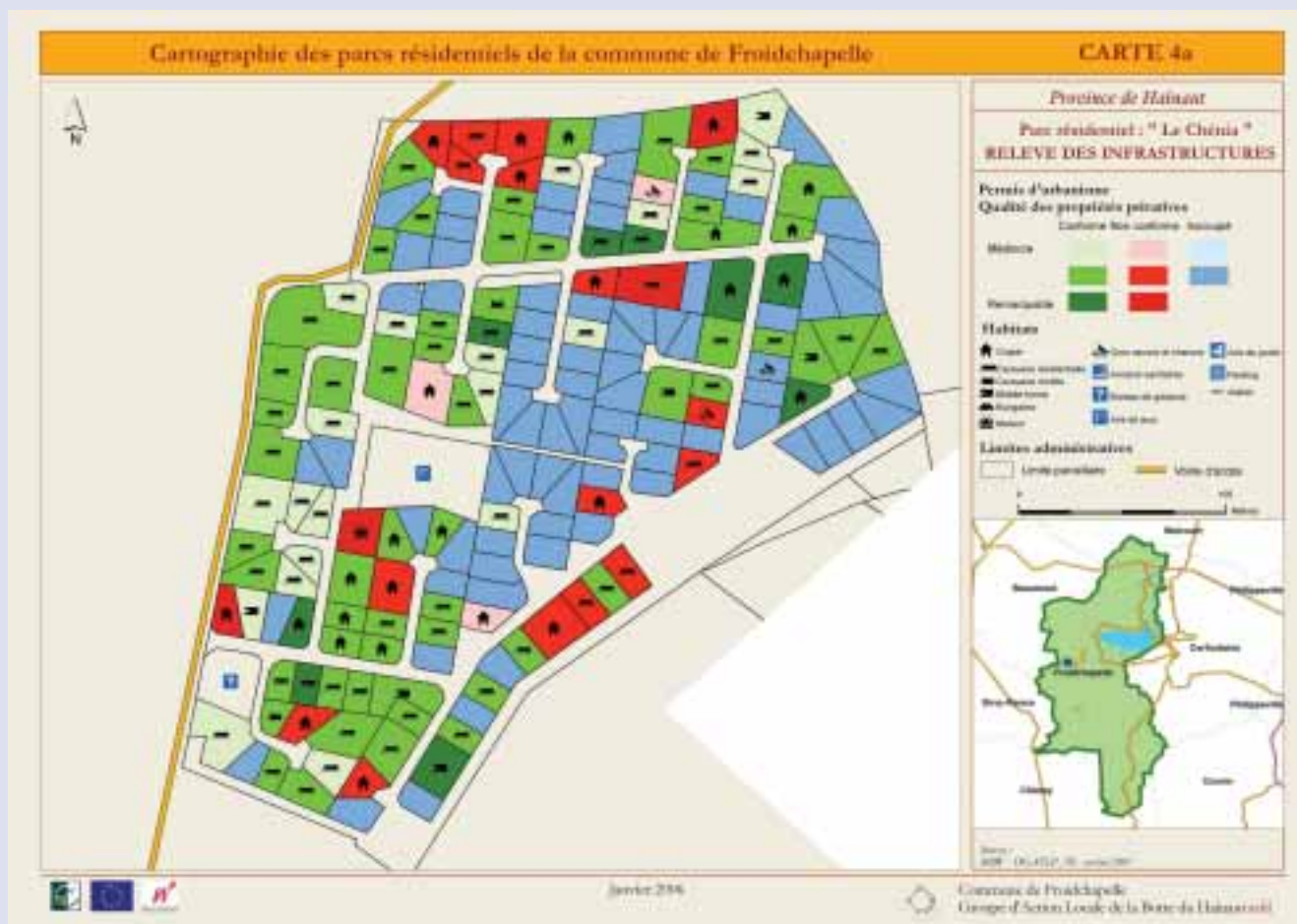
мация достъпни чрез системите ГИС, след което тази информация да бъде структурирана в различните административни органи. Намерението е участниците да бъдат запознати с основните функции и да се обучат как да обработват тези различни слоеве информация.

Понастоящем различните партньори планират редица проекти за събиране на местни данни и за разработване на приложения като следваща стъпка в този проект. Освен това сега се счита за необходимо да се разработи процедура, която включва: лица, отговорни за вземането на решения; мениджъри; потребители на инструмента, за да се осигури дългосрочната работа на системата.

Сътрудничеството чрез ЛИДЕР+ е двигател за местното развитие

Съсредоточаването на ресурси чрез една надобщинска структура, основаваща се на подход „отдолу нагоре“, има много предимства при използването на нови технологии в селските райони:

- Близостта и достъпността на екипа на МИГ направи възможно ускоряването на процеса на придобиване на една нова технология в малките селски общини с ограничени финансови средства. Сътрудничеството даде възможност за придобиване на полезни умения, ограничавайки същевременно финансовата инвестиция, дължима от всеки партньор. Прякото включване на общините в проекта насърчава използването на предлаганите услуги, доколкото те са развити, за да отговорят на техните потребности.
- Различните общини започнаха модернизация на управлението на местните данни, за да подобрят този процес. Всъщност ГИС ще позволи с течение на времето да

се повиши скоростта и качеството на информацията, доставяна на участниците в проекта и местните жители. ГИС ще действа като инструмент в помощ на процеса на вземане на решения, като допринася за по-добро опознаване на територията, проблемите и потенциалното въздействие на различните проекти, предоставени за анализ. Той ще съдейства за опазване на ресурсите на местното наследство.

- Регионалните и междуобщинските структури ще намерят в лицето на ГИС интерфейс с местните власти. МИГ представлява идеален посредник, тъй като тя е ясно определена, призната е от местните власти и има необходимите технически познания, за да даде възможност на тези органи да разпространяват новите технологии, които са били разработени.

ЛИДЕР+ насърчи работата в мрежа на различни местни участници и инициира иновационен подход за територията. Процесът вече се развива, но много още остава да се направи!

Създаване на междуобщински инструмент

Държава-членка: Белгия
Регион, област: Wallonia, Hainaut
Наименование на местната инициативна група: Botte du Hainaut

Население: 29 820
Площ: 534 км²
Обща стойност на проекта: 362 000 EUR
ЕС: 162 900 EUR
Други публични средства: 162 900 EUR
Частни средства: 36 200 EUR
Срок на проекта: 9.2005—8.2008 г.

Лице за контакти: Thomas Puissant
Адрес: Place Albert 1er, 38, B-6440 Froidchapelle
Телефон: +32 60 41 14 07
E-mail: puissant.galdelabotte@skynet.be

Снимките са предоставени от звеното на Белгийската национална мрежа

СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- Португалия и Испания:
Маршрути без бариери
- Италия, Испания, Франция,
Португалия и Швеция:
„Европейски маршрути за
поклонение: Via Francigena и
Santiago de Compostela“

ПОРТУГАЛИЯ И ИСПАНИЯ

Маршрути без бариери

Съобразяването с нуждите на хората с увреждания открива нови пътища за сътрудничество, както и райони, които досега са били недостъпни за иберийския туризъм.

Въведение

Този проект изхожда от предпоставката, че туризмът е социална дейност, която трябва да е достъпна за всички граждани, включително за хората с увреждания, които също имат право на редовен достъп до туристическите продукти и услуги. Своеобразието на културата, наследството и климата на регионите на Alentejo (Португалия) и Extremadura (Испания) представлява значителен потенци-

бавяне на стойност към съществуващите туристически съоръжения, допринасяйки същевременно за устойчиво развитие, създаване на благосъстояние и общо развитие на региона.

Проектът и неговите цели

Правото на почивка и свободно време е напълно в съзвучие с принципите на равните права, равните възможности и недискриминацията. В Испания и Португалия обаче, както и в други държави-членки, много хора с различни степени на увреждания или намалена подвижност (слепите, глухите, хората с двигателни увреждания, възрастните, бременните жени и пр.) имат ограничен достъп или изобщо нямат достъп до редица туристически съоръжения и услуги.

Съгласно данни на международни организации има 50 милиона хора с увреждания в Европа и 500 милиона в целия свят. Тези числа се очаква да нараснат в резултат на социално-демографските и физическите промени и измененията се житейски навици.

Голяма част от предлаганите туристически продукти не са достъпни за всекиго. За хора с намалена подвижност има много препятствия, когато става въпрос за планиране на дадено пътуване. От една страна, съществуват физически бариери, които затрудняват значително достъпа (свързани с архитектурата, градското планиране, транспорта и пр.), а от друга, има социални и комуникативни бариери, които могат да окажат сериозно въздействие върху психологическото и социалното развитие на тези хора. Необходимо е следователно да се премахнат тези бариери чрез приспособяване на строителството, обучение на работещите в сектора на туризма и подобряване на каналите за комуникация, за да се осигури достъп до и пълноценно използване на наличните туристически ресурси.

Основната цел на проекта „Маршрути без бариери“ е създаването на напълно достъпен транснационален туристически маршрут, който ще позволи на всички туристи да открият четирите региона. Маршрутът ще включва: посещения на исторически сгради и места; зони с природни красоти; дейности сред природата; нощувки в селски къщи; възможности за опитване на местната кухня. Проектът е насочен към постигането на следните цели:

- насърчаване на равните възможности и улесняване на социалната интеграция на хора с намалена подвижност, зрение или слух чрез туризъм и развлечения;

ал за такъв туризъм и това подтикна четири местни инициативни групи (МИГ) да разработят един транснационален проект, „Маршрути без бариери“ (*Rotas sem Barreiras*). Въпросните МИГ — TERRAS DENTRO и ESDIME в Португалия и CEDECO и ADERCO в Испания, работят за премахването на дискриминацията в достъпа до туризма. Това означава до-

- диверсификация на наличното туристическо предложение за доказване на потенциала на този нов сегмент от пазара;
- насърчаване на туризма в обхванатите региони и снабдяване на същите с инфраструктура и съоръжения, допринасящи за балансираното и устойчиво развитие;
- съставяне на „образцов маршрут“, който може да бъде пренесен в други европейски региони с цел концепцията да се разпространява отвъд Иберийския полуостров.

От планове към действие

Направена е оценка на достъпа в съществуващата туристическа инфраструктура (средства за настаняване, ресторанти, музеи, паметници и пр.) в четирите региона, обхванати от участващите МИГ. Тя очерта кои от тях са достъпни (малцинство) и кои се нуждаят от адаптиране. За последните бяха изготвени доклади, посочващи необходимите изменения, за да се отговори на критериите за достъп, които ще им позволят да бъдат включени в проекта „Маршрути без бариери“.

Понастоящем се подготвят курсове за обучение на персонала, свързан с туристическия сектор. Това обучение ще повиши качеството на обслужването и отношението към хората с увреждания в обектите, избрани за различните маршрути. Успоредно с това се предвиждат многобройни дейности, насочени към местното население, чрез мероприятия за подобряване на осведомеността съвместно с училищата, местните власти и медиите.

Кулминацията на проекта ще бъде издаването на пътеводител на три езика (португалски, испански и английски), който ще бъде широко разпространяван на всички по-големи специализирани панаири и изложения, а ще бъде достъпен и в интернет. Финансирането от ЛИДЕР+ бе използвано главно за извършване на физическите преустройства, налагащи се на различните места от маршрута, както и за обучение и промоционни материали (включително за интернет сайта).

Активно сътрудничество

Поради иновационния си характер проектът стана възможен само благодарение на ангажираността на голям брой правителствени и неправителствени организации, свързани с хората с увреждания, както и на отговорните фактори за развитието на туризма в тези региони (регионални туристически агенции, общински сдружения, фирми и пр.). Този широк ангажимент беше стратегическо решение, взето от самото начало, и компетентността на отделните участници оформи пътя на проекта. Следва да се подчертае, че това партньорство се разрастваше и засилваше с напредването на проекта благодарение на участието на различни организации, всички решени да направят възможен „туризма за всички“.

Това плодотворно сътрудничество разкри истинския дух на местното развитие „отдолу нагоре“ и укрепването на териториалното сближаване, които са сред главните цели на подхода ЛИДЕР.

Друг определящ фактор при изпълнението на проекта бяха тесните връзки между повечето МИГ, дължащо се на съвместната им работа в миналото. Близостта на регионите позволява провеждането на редовни срещи, на които напредъкът на проекта и вземането на решения се обсъждат систематично, така че целият процес може да протича гладко. Поради сложността на този проект и привлекател-

ността на инициативата участващите групи трябва да бъдат координирани и да бъдат готови да постигнат първоначалните цели и да изпълнят очакванията на всички, които са дали своята подкрепа за проекта.

По отношение на достъпността в сектора на туризма положението в Испания и Португалия е различно. Това доведе до обмен на знания и на различни модели между участващите в проекта региони.

Заклучение

Планиран да завърши през юни 2007 г., проектът „Маршрути без бариери“ е в доста напреднала фаза, макар да остава още много да се направи, за да се постигнат всичките му амбициозни цели.

Все пак продуктите на този проект вече доведоха до по-голямо сближаване между различните региони, а между различните участващи групи се развиха връзки на споделена отговорност. Това на свой ред стимулира организационната осведоменост, която в този случай се отнася до социалната и икономическата отговорност и е много тясно свързана с понятието за управление.

Маршрути без бариери

Държави-членки: Португалия, Испания
Регион: Alentejo, Extremadura

Име на водещата местна инициативна група :
Terras Dentro- Associação para o Desenvolvimento Integrado de Micro-Regiões Rurais

Население: 38 036
Площ: 3218 км²

Други МИГ: Португалия
Esdime- Agência para o Desenvolvimento Local no Alentejo Sudoeste

Други МИГ: Испания
Asociación para el Desarrollo Rural de la Comarca de Olivenza (ADERCO)
Centro de Desarrollo Comarcal de Tentudia (CEDECO)

Стойност на проекта в Португалия: 151 525 EUR
ЕС: 86 900 EUR
Други публични средства: 55 939 EUR
Частни средства: 8686 EUR

Стойност на проекта в Испания: 121 131 EUR
ЕС: 80 752 EUR
Други публични средства: 40 379 EUR

Обща стойност на проекта: 272 656 EUR
ЕС: 167 652 EUR
Други публични средства: 96 318 EUR
Частни средства: 8686 EUR
Срок на проекта: 1.2002—9.2008 г.

Лице за контакти: Manuela Fialho
Адрес: Rua Rossio do Pinheiro, 7090-049 Alcáçovas Portugal
Телефон: +351 266 94 80 70
Факс: +351 266 94 80 71
E-mail: atd@terrasdentro.pt; leader@terrasdentro.pt
Уебсайт: www.terrasdentro.pt

Снимките са предоставени от звеното на Португалската национална мрежа

ИТАЛИЯ, ИСПАНИЯ, ФРАНЦИЯ, ПОРТУГАЛИЯ И ШВЕЦИЯ

„Европейски маршрути за поклонение: Via Francigena и Santiago de Compostela“

Проект за транснационално сътрудничество, който разработва стратегия, насочена към разрастване на интегралния туризъм и при който управлението играе основна роля за неговото изпълнение.

от *Catia Zumpano* и *Barbara Zanetti*, INEA (Istituto Nazionale di Economia Agraria, Национален институт за аграрна икономика), Италия

Въведение

Маршрутите за поклонение Santiago de Compostela и Via Francigena са два от най-известните религиозни маршрути в западния свят, които всяка година стават по-популярни както сред поклонниците, така и сред туристите. Отчасти това се дължи на интензивната промоция и създаването на инфраструктура, което вече породило международен интерес за маршрута на поклонение Santiago de Compostela по време на неговия юбилей през 2000 г. Това явление създава голяма маркетингова възможност за териториалното и културното развитие, обмена на опит и задълбочаването на приятелството между народите на Европа. Това е така не само в двете крайни точки, Рим и Сантяго де Компостела, но и във всички райони, през които минават тези маршрути.

„Европейски маршрути за поклонение: маршрутите за поклонение Via Francigena и Santiago de Compostela“ е проект за транснационално сътрудничество, замислен и организиран в рамките на инициативата *ЛИДЕР II* и от две местни инициативни групи, една италианска и една португалска. Те имаха за цел да засилят популяризирането на своите региони, които се пресичат от тези религиозни маршрути. Сега това е един добре развит проект, който включва различни европейски страни и представлява отличен пример за това как местните инициативни групи управляват проекти за сътрудничество, които са сложни не само що се отнася до участващите в тях партньори, но и до разнообразието от предприеманите действия и отпуснатите финансови ресурси.

Цели на проекта: от ЛИДЕР II към ЛИДЕР+

В своята предишна фаза стимулиращата дейност на инициативата *ЛИДЕР* поставяше ударението върху: бъдещето развитие на интегралния туризъм; промоцията на местната икономика и местните предприятия; изтъкването на социалното и културното наследство; изграждането и развитието на връзки между институциите, гражданите и индустрията. Накратко, действията на проекта бяха свързани със:

- популяризиране на територията чрез създаване на печатни материали и мултимедийни продукти, както и чрез съвместно участие в международни панаири и пр.;
- развиване на институционални връзки чрез изготвяне на протоколи туининг проекти между общини и провинции и организиране на съвместни мероприятия;
- подпомагане на културата и образованието чрез разработване на интернет сайтове.

В рамките на *ЛИДЕР II* проектът и свързаните с него действия бяха интегрирани в една нова концепция, „I Cammini della Fede“ („Маршрути на вярата“), която бе създадена чрез съчетаване на две съществуващи концепции, маршрутите на поклонение „Via Francigena“ и „Santiago de Compostela“. Важно е да се отбележи как предприетите действия бяха развивани по-нататък чрез интеграция в „Рафаел“, програма на Общността за действие в областта на културното наследство, което доведе до създаването на два уебсайта.

При започването на съвместните действия в рамките на инициативата *ЛИДЕР+* двете отговорни МИГ, SOPRIP (Италия) и Portodemouros (Испания), се споразумяха да продължат този опит, съсредоточавайки се върху следните цели:

- изграждане на партньорска мрежа с участието на национални и чуждестранни МИГ по двата маршрута и в тясно сътрудничество с Associazione dei Comuni della Via Francigena (Асоциация на градовете по Via Francigena), за да се консолидира проектът в дългосрочна перспектива;
- популяризиране на местните ресурси чрез редица преки действия, насочени към подпомагане на местната продукция;
- насърчаване на връзките между частните и публичните организации.

След създаването на проекта в рамките на *ЛИДЕР+* работата по него бе много интензивна и доведе до широко партньорство на 20 МИГ. Това включва също сътрудничество с Opera Romana Pellegrinaggi, официалната служба на Ватикана за организиране на поклоненията на свети места. Партньорската мрежа има потенциал да се разширява, тъй като много МИГ проявиха интерес към партньорство в проекта, след като се запознаха с резултатите.

Управление на проекта чрез партньорства и дейности

За по-доброто управление на дейностите по този проект с постоянно нарастваща сложност бе създадена по-детайлна управленческа структура. Всъщност бяха идентифицирани два вида партньори. „Пълен партньор“, който е ангажиран с целия проект (обща действия, действия по маршрутите и местни действия), и „асоцииран партньор“, който участва с ограничен бюджет само в една обща и/или свързана с маршрутите дейност. Отношенията между тези два вида партньори са уточнени в споразумението за сътрудничество.

За да се подпомогне постигането на целите и да се осигури дългосрочна стабилност на проекта, партньорството взе също решение да създаде една ЕГИИ (Европейска група по икономически интереси), наречена „Европейски маршрути за поклонение“. Тази организация, създадена през януари 2004 г., има за цел да консолидира партньорството. Тя прави това, като съдейства за: създаване на общи международни проекти; разширяване на популяризаторския и търговския капацитет на отделните региони; поставяне на основите за дългосрочен общ подход след *ЛИДЕР+*. Благодарение на всички ресурси на ЕГИИ нейните членове се ползват от икономии на мащаб и по-добрите проектни резултати, като задачите ѝ са следните:

- създаване на общи туристически продукти, идентифициращи и популяризиращи регионите, през които преминават европейските маршрути за поклонение;
- организация на туристически пакети за определени целеви групи;
- организация и маркетинг на хранителни и занаятчийски продукти и др.;
- реклама на продукти чрез участие в панаири, каталози и други рекламни материали и концептуално управление;

- организация на средства за настаняване по двата маршрута.

ЕГИИ опростява управлението на дейностите и освен това участва в проекта (дори за зоните извън ЛИДЕР+) за интересуващите се от съдържанието на този проект за сътрудничество.

И не на последно място, на ЕГИИ бе възложена задачата да разработи предложения за нови продукти, за да създаде приемственост на тези общи усилия, както и да търси нови възможности за финансиране на национално и общинско равнище.

Планирани действия и напредък

Проектът поставя до голяма степен ударението върху развитието на мрежа за заинтересованите от популяризирането на тези два културни маршрута и за планираните действия, които ще разширят и заздравят партньорството. Ето защо намерението е да се разпространи информация в регионите, през които преминават двата маршрута, което доведе до създаването на мрежа от 18 МИГ, включваща други органи и институции.

Друга част от стратегията се отнася до развитието на ефикасна маркетингова кампания за „Европейските маршрути за поклонение“. Това се прави с помощта на Opera Romana Pellegrinaggi, службата на Ватикана за поклоненията, и включва създаването на туристически пакети каталози и други рекламни материали за маршрутите, както и участие в европейските туристически панаири. Вече са публикувани два каталога с туристически пътеки по маршрутите за поклонение по Via Francigena и Santiago de Compostela: „Itinerari culturali e artistici“ (Маршрути на културата и изкуството) и „Gran Tour weekend“ (Голяма обиколка за почивните дни от седмицата).

Осъществен бе комуникационен план, разработен за популяризиране на регионите, през които минават тези два маршрута, както и редица дейности, имащи за цел да

подпомогнат продажбата на туристически пакети и местни продукти, свързани със самите маршрути (каталози и пътеводители на Италианския турингклуб). Освен това бяха организирани различни важни инициативи и институционални мероприятия (Cammino d'Europa-Francigena Festival 2006). Направен бе уебсайт (www.camminideuropageie.com) и се разработва информационен портал. Тази комуникационна дейност създаде група свързани с нея инструменти и редица планирани дейности за популяризиране на различните региони посредством стратегически разположени информационни пунктове.

Освен общите действия проектът има и някои специфични, имащи за цел да популяризират регионите, пресичани от двата маршрута. С помощта на обща методика регионите се приканват да намерят възможности за синхронизиране с подобни дейности, които вече се извършват в същия сектор, съблюдавайки същевременно принципа на пълна работна автономия. Това има за цел да увеличи осведомеността и ангажираността на местните общини, местните и националните власти и други фактори, както и да повиши стандарта на местния туризъм и да се организира конкретни мероприятия. Всяка МИГ е разработила тази специфична част от проекта, изхождайки от собствените си потребности и потенциала на нейния регион. Това включваше: подписване на споразумения с местните власти; създаване на туристически пакети; откриване на пътеки; разпространение на рекламни материали; подпомагане на фирми чрез организиране на събития и пр.

В случая с Via Francigena приемливите съгласно изискванията на проекта италиански региони осъществиха редица промоционни дейности (организиране на мероприятия, изработване на информационни материали и пр.) в тясно сътрудничество с Associazione italiana dei Comuni attraversati dall'itinerario (Италианска асоциация на градовете, пресечени от маршрута).

Оценка на резултатите и перспективи за бъдещето

Европейските маршрути за поклонение, които пресичат цяла Европа от север на юг и от запад на изток, предоставят изключителна възможност на европейските страни и народи да съчетаят усилията си в търсенето на общи корени: били те културни, исторически, религиозни и пр. Ето защо би било наистина жалко тази инициатива да бъде прекъсната в края на програмата *ЛИДЕР+*.

Сътрудничеството, което е съществена част от описания по-горе проект, е голям пример за това как да се планира и осъществи ефикасна, териториално обвързана маркетингова стратегия. Освен това партньорите доказваха способността си да управляват големи и сложни проек-

ти за сътрудничество. Включването на ЕГИИ например ускори организирането и провеждането на голям брой програмирани действия. Въпреки че някои дейности все още продължават, може да се твърди с достатъчна степен на сигурност, че този проект ще има положително въздействие върху въпросните региони за развитието на местния туризъм както в количествено, така и качествено отношение.

Насърчени от постигнатите резултати, всички партньори се съгласиха да продължат сътрудничеството помежду си отвъд рамките на *ЛИДЕР+* и да засилят още повече партньорството. Освен това всички партньори възнамеряват да търсят нови възможности за финансиране, за да поддържат и доразвиват работните аспекти на проекта.

Европейски маршрути за поклонение

Държави-членки: Италия, Испания, Франция, Португалия, Швеция

Име на водещата местна инициативна група :

Gal Soprip (Италия)

Население: 99 916

Площ: 3704 км²

Италия

Gal Appennino Bolognese;

Gal Antico Frignano;

Gal Valle d'Aosta;

Gal Garfagnana;

Gal Sviluppo Lunigiana;

Gal Vastese Inn;

Gal Titerno;

Gal Basento Camastra;

Gal Sviluppo Vulture;

Gal Akiris;

Gal dei Cimini;

Gal degli Etruschi.

Испания

Gal Portodemourus;

Gal Val do Limia de Celanova;

Gal Ribeira Sacra Lucense;

Gal Pais do Bibei Ribeira Sacra de Orense.

Франция

Gal Artois Lys

Португалия

Gal Adril

Швеция

Gal Intryck Halsingland

Обща стойност на проекта: 5 289 579 EUR

Стойност на проекта за Италия:

Обща стойност на проекта: 3 819 752 EUR

ЕС: 2 673 826 EUR

Други средства: 1 145 926 EUR

Други партньори (обща стойност)

Испания: 1 373 627 EUR

Франция: 81 200 EUR

Португалия: финансирането още не е определено

Швеция: финансирането още не е определено

Срок на проекта: 9.2003—12.2007 г.

Лице за контакти: Giovanni Pattoneri

Адрес: Via Sandro Pertini, 10 - 43100 Parma

Телефон: +39 0521 24 76 56

Факс: +39 0521 24 39 99

E-mail: info@camminideuropageie.com

Уебсайт: www.camminideuropageie.com

Снимките са предоставени от партньорските МИГ

ЖЕНИТЕ И МЛАДЕЖТА В LEADER+

- **Австрия:**
Интервю с Ursula Maringer
ръководител на проект в МИГ,
- **Финландия:** Повече власт за
младешта от селските райони

АВСТРИЯ

Интервю с Ursula Maringer

ръководител на проект в МИГ,
Verein Südburgenland plus, Австрия

Въведение

Ursula Maringer е родена в Южен Burgenland през 1976 г. След гимназия постъпва във Виенския университет, където по време на следването си във факултета за природни ресурси и приложни биологични науки посещава курсове по регионално планиране. Тогава осъзнава, че малките неща могат да променят не само стойността на региона, но и идентичността на живеещите там хора. Тъкмо по това време тя пожелава да стане специалист по регионално планиране. Когато завършва образованието си, тя има големия шанс да кандидатства и да бъде приета на работа в местната инициативна група по програма *ЛИДЕР+*. В Австрия жени ръководят 17 МИГ от общо 56. През периода от 2002 до 2005 г. съществуваше тематична работна група „Приравняване на половете в развитието на селските райони“, която насочи вниманието си към значението на жените в тази роля.

Южен Burgenland е селски район с площ около 1400 км², три околии и почти 100 000 жители. Той е също така граничен регион: Унгария се намира на изток, Словения — на юг, а австрийският регион Щирия — на запад. Заради крайграничното положение на региона икономическото му развитие не е било толкова интензивно, колкото би могло да бъде. Така например има само няколко предприятия, които са в състояние да дадат работа на голям брой хора.

ЛИДЕР+ Contact Point: Как започнахте работа в МИГ Südburgenland? Какво Ви харесва най-много в работата Ви? Какво още бихте искали да правите?

Ursula Maringer: Както вече казах, след завършване на университета имах големия шанс да получа работа като специалист по регионално планиране. Постът беше обявен и след като изпратих документите си за кандидатстване, отидох направо там, където се намираше работното място (в Güssing), за да добия представа за обстановката. След като документите ми бяха разгледани, се явих на интервю. Спомням си, че по време на интервюто от МИГ ме попитаха: „Какво мислите за региона?“, на което аз отговорих: „Това е чудесен регион с много възможности. Хората, които живеят тук, искат да променят нещата и да се включат активно; те само търсят някого, който да им помогне!“

Отначало малко ме беше страх да изнасям беседи за *ЛИДЕР+*, но след 5 години на тази длъжност зная, че съм доста добра при изнасяне на презентации и сега обикновено го правя с удоволствие: да говоря за регионално планиране, увлекателните аспекти на програмата *ЛИДЕР+* и удоволствието, което изпитвам от един проект, когато той работи.

Харесва ми да работя с хора, особено с творчески, положителни и новаторски личности: такива, които са мотивирани и имат цели. Харесва ми страшно възможността да им помагам да използват парите на *ЛИДЕР+* при осъществяването на своите идеи. Понякога ми се иска да имам повече връзка с мениджърите на проекти, за да узная повече за проектите, по които работят.

CP: Südburgenland е развиващ се винопроизводителен регион. Как се е отразило това на вида проекти, по които работи вашата МИГ?

UM: Südburgenland е не само развиващ се винопроизводителен регион. Той става все по-известен с качествените си местни хранителни продукти. Ето защо имахме и все още имаме много проекти за създаване на репутация на „регион на хубаво вино и деликатеси“. Има един голям маркетингов проект, наречен „Südburgenland — Едно райско кътче®“, който се разработва в сътрудничество с различни хранителни предприятия и представители на лозаро-винарския сектор.

Най-доброто от Buschenschank (винари предлагат хляб и вино) се рекламира чрез проекта „Qualitätsbuschank-projekt“. Ние правим също реклама на най-добрите сред-

ства за настаняване, предлагащи регионална кухня и напитки чрез инициативата „Pannonische Schmankerl-wirte-initiative“, работим също по два проекта за маркетинг на вина. Уебсайтът: www.ein-stueck-vom-paradies.at предлага линк за информация относно тази и други разработки, които правим, за да популяризираме качеството на виното в Südburgenland.

СР: Като пограничен район вие сте в изгодно положение за сътрудничество с новите държави-членки. Можете ли да кажете нещо относно някои проекти за транснационално сътрудничество, които са осъществени или планирани, и как са се появили те? Как виждате това сътрудничество в сравнение със сътрудничеството с други австрийски МИГ?

УМ: Südburgenland е пограничен регион в съседство със Словения и Унгария. Има доста проекти за сътрудничество по програмата INTERREG, но нямаме проекти за трансгранично сътрудничество по ЛИДЕР+. Имаше само един, наречен „Alpe Pannonia“ — пешеходен туристически маршрут от около 100 км, който не е просто маршрут, а предлага всички видове възможности за почивка и развлечения и свързва три региона в Австрия с един унгарски регион. Независимо от това отношенията с нашите съседи, особено в Унгария, са добри — много по-добри отколкото преди началото на програмите на ЕС.

СР: Политиката за осигуряване на енергия от възобновяеми източници е добре развита в Südburgenland. Каква според Вас е причината за тази стратегия и какво е било, доколкото Ви е известно, въздействието върху околната среда или върху икономиката на енергийно ориентирани проекти?

УМ: Към 1990 г. местното правителство в Güssing решило да намали енергийните разходи в своите обществени сгради. То сменило дограмата и обмисляло инсталирането

на нови отоплителни системи. Един от неговите служители бил инженер, който проявявал голям интерес към политиката за осигуряване на енергия от възобновяеми източници. Мисля, че именно заради неговите аргументи местното правителство е решило да изгради районна отоплителна система. С тази система Güssing можел да си осигури достатъчно енергия. Това поставило началото на голямо развитие на възобновяемата енергия в нашия регион. Оттогава много различни видове системи с възобновяема енергия са създадени и изградени в южен Burgenland, главно в и около Güssing. Бе основан също Европейски център за възобновяема енергия.

Въздействието върху околната среда е голямо, но и заради регионалната икономика също си е струвало да се започне този проект. Няколкостотин души работят сега в сектора на възобновяемата енергия и това може да създаде много добавена стойност за региона.

СР: „Едно райско кътче“ (Ein Stück vom Paradies) е голям стратегически проект, с който се занимавате. Можете ли да кажете няколко думи за това и за Вашите очаквания от него? Мислите ли, че то е някакъв вид „добра практика“ и нещо, което други региони биха се опитали да копират?

УМ: „Südburgenland – Ein Stück vom Paradies®“ е голям проект за сътрудничество на тридесетина, главно малки хранително-вкусови предприятия, включващи от мандра до производители на вино и плодове, както и сладкарници, пекарници и мелници за брашно. Всяка година през месец май, през 2007 г. това ще стане на 19-и и 20-и, се провежда „Елате в рая!“. Тогава тези фирми отварят врати и показват продуктите си на интересувашите се ценители. Специална брошура, наречена „Компас за рая“, води гостите през различните месеци на годината при производителите, където те могат да получат съвет, да дегустират, както и да си купят „една частица от райското кътче“ за спомен. Важен за този проект беше добре изграденият интер-

нет сайт, който предлага още повече информация на потребителите как да се насладят най-добре на този „GENUSS“ регион Südburgenland.

Започнахме с тази инициатива през 2003 г. Това е несъмнено един от нашите водещи проекти с трийсетина фирми в около 20 селища от три района. Копирането му обаче е доста трудно. Защо? Предприятията са с различна големина; операторите имат различни интереси и различни финансови възможности. Ето защо би било невъзможно да се организира група с нужния бюджет. Ние имаме шанс да преодолеем тази бариера. Сега имаме възможността да провеждаме добри рекламни кампании. Освен от пари и заинтересовани производители, проектът се нуждае от мениджър на проекта, който да е готов да работи повече от 40 часа седмично по тази инициатива, тъй като е нужно много време, за да се разработят идеи за малък проект и те да се направят изпълними за работа. Когато постигнете успех, това е голямо постижение за участващите фирми и мениджъра и създава силна мотивация да се продължи по този път. Макар всеки регион да е различен, сътрудничеството под друга форма може все пак да се окаже целесъобразно.

СР: Доколкото познавате Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСС), как според Вас ще се промени работата, която бихте вършили след две години?

УМ: Тя ще се промени много, когато *ЛИДЕР* стане интегрирана програма. Ето защо в Burgenland той става много важна програма за помощ. В касите на *ЛИДЕР* ще има повече пари, а повече пари означава повече проекти. Това е хубаво, но, от друга страна, се опасявам, че качеството на проектите ще се понижи. И ми се иска да кажа още нещо. Ние губим също така помощни програми като ВАРВВ, която е програма за сътрудничество в помощ на земеделските

производители, както и основните програми, които имаме в Burgenland. Затова съм сигурна, че много организации ще се опитат да получат новите пари на *ЛИДЕР* за осъществяване на своите цели.

ЛИДЕР винаги е бил замислян като програма „отдолу нагоре“. Сега се опасявам, че тенденцията „отгоре надолу“ ще вземе връх. Това може да промени до голяма степен работата, която върша: сътрудничество с хората срещу задоволяване на политически желания, но ще видим ...

СР: Като млада жена, работеща за ЛИДЕР+, какво е Вашето послание към другите жени, работещи за развитието на селските райони? Какво още може да се направи за включване на жените и младежта в такива дейности?

УМ: Мисли глобално, действай локално! Проблеми не съществуват; ние просто сме изправени пред задачи, които трябва да бъдат решени. В *ЛИДЕР+* ние винаги опитваме нови начини за решаване на проблемите. Важно е да вървим напред, но е допустимо и да не успяваме. Затова не трябва да се страхуваме да не направим грешки. Когато няколко фирми опитват съвместно нови продукти и нови идеи, значителен процент от тях не се реализират. Защо тогава нещата да са различни в регионалното планиране?! Така че, жени, вярвайте в себе си, в своите задачи и идеи и ги пробвайте. Ако не им е писано да оцелеят, те ще изчезнат, но ако им е писано, ще останат и след време ще променят нещата!

Трябва обаче да кажа също така, че са необходими специален вид платформи за включване на жените и младежта в регионалното планиране. Те имат своето място, където се чувстват добре и сигурно. Следователно, за да имате успех, трябва да отидете при тях и да им говорите на техния език.

Информационна среща в училище Sarlin в Parainen; снимка Jani Waldén

ФИНЛАНДИЯ

Повече власт за младежта от селските райони

Методите на ЛИДЕР предоставят на младите хора в един регионален архипелаг средства да създадат не само своето бъдеще, но и бъдещето на общините си.

Въведение

Местната инициативна група „I Samma Båt“ в Югозападна Финландия е в много отношения твърде специфична. Регионът, в който действа МИГ, е подчертано двуезичен: родният език на 49 % от жителите е шведски, а на останалите — фински. Регионът се състои от разпокъсани крайбрежни зони, 14 общини и 20 000 острова, от които 150 са населени. Разпокъсаният характер на региона го прави трудно достъпен, а пътуването с няколко фериботни линии е много продължително. Лесно можем да си представим, че младите хора, живеещи при такива физически условия, ще имат голямо желание да се преместят.

Наистина младите хора от този архипелаг представляват напълно ново предизвикателство за работата на МИГ, тъй като традиционните младежки дейности, организирани обичайно от общината, не могат да бъдат предложени на всеки остров и във всяко заливче. Ето защо се очаква самите младежи да помогнат с идеи каква е общината сега и каква би могла да бъде в бъдеще.

Активизиране и включване на младите хора от региона

Целта на проекта „Повече власт на младежта от селските райони“, www.nuori.fi, е да активизира младите хора, като ги насърчи да се включат в полезни дейности, основаващи се на желанията на самите младежи. Проектът се осъществява в тясно сътрудничество с активните регионални сдружения.

Мениджърът на проекта Jani Lastuniemi е зает да обикаля региона със стария си автомобил, за да запознае младежите със самия себе си и с проекта. След почти четирийсет информационни срещи, състояли се в училищата на региона, Jani е вече добре познато лице. Той се среща редовно с младите хора и им помага да планират проекти, участва в осъществяването на проектите и същевременно отговаря за управлението на проекта. Финансирането на проекта покрива заплатата на мениджъра на проекта, телекомуникациите, разходите за пътуване и телефон.

Пресконференция; конкурсът започва; снимка Marcus Lepola

По принцип проектът се осъществява като състезание за младите хора, наречено „ДАЙ МИ 5“ („GIVE ME 5“). Символът на това състезание е „отворена длан“, която планира, създава и конструира. „Отворената длан“ използва енергия там, където трябва, и дори помага за сбъдването на мечти. Състезанието се организира веднъж в годината, като срокът за подаване на заявките за участие е около пет-шест седмици. През това време мениджърът на проекта посещава всички училища в региона (начални училища, професионални училища, средни училища — всичко осемнадесет до двадесет образователни заведения), предлагайки сдружения за маркетинг на състезанието и на възможностите. Той винаги се старее да прекара цял един ден във всяко от училищата, за да може да обсъжда и да планира проекти с младите хора. През периода на подаване на заявките младежите получават възможност да участват в състезанието, като попълват формуляр за участие, отговаряйки на пет въпроса. Двата най-важни въпроса, на които трябва да се отговори в заявката, са: „Какво искам да правя?“ и „Защо?“. Практическото изпълнение на проекта и финансовите аспекти могат да бъдат планирани съвместно, ако младите хора смятат, че им е твърде трудно да се справят сами със задачата.

Процесът ...

След изтичане на срока за подаване на заявки мениджърът на проекта преглежда всички заявки и влиза във връзка с групите за повече информация, ако се налага. Тъй като заявките са оформени като пощенски картички, заявителите трябва само да купят марка и да изпратят заявката направо до офиса на МИГ. Когато всички заявки са прегледани, групата за управление на проекта се събира и ги проучва отново; на последния етап ръководната група се среща, за да реши кой проект изпълнява предварителните условия за финансиране. Мениджърът на проекта помага отблизо на младежите при осъществяването на техните проекти. Целта е всички разходи да бъдат насочвани към МИГ, така че младите хора да не са принудени да използват свои пари за „попълване на дупки в бюджета“.

Общо 10 000 EUR са заделени за финансирането на тези „подпроекти“; общата сума за един проект е приблизително от 100 до 500 EUR. Досега са финансирани 24 младежи

проекта. Участващите млади хора са на възраст от 13 до 22 години, като в дейността са взели участие всичко 120 младежи и, разбира се, възрастни, които им помагат.

... и проектите

Уебсайтът на проекта: www.nuorigi.fi, е, разбира се, както на фински, така и на шведски език. Сайтът предлага обща информация за проекта, както и формуляри на заявления за финансиране и примери за дейности, които са били вече финансирани. Те включват:

- подобряване на маркетинга на една група от млади танцьори и набавяне на материали за нови костюми (www.sbeauties.org);
- закупуване на нов сървър за ежемесечното мероприятие на младежта от архипелага (www.pargas.net);
- ремонт на писта за миниатюрни електрически автомобили в централния парк на град Parainen, в който се включиха както младежи, така и техните родители;
- младежи от остров Кетиö, които бяха възхитени от една игра с топка, практикувана обикновено от хора с увредено зрение, и получиха екипировката, необходима за тази игра, след което я популяризираха в региона;
- младежи от островите Velkua и Iniö получиха екипировката, необходима, за да започнат да играят хоккей на закрито („floorball“);
- в Iniö те закупили също екипи за гимнастика, за да предложат на жителите (от всички възрасти) възможност да поддържат физическата си форма;
- една група за народни танци от Parainen се нуждаеше от нови костюми, за да може да участва в едно скандинавско мероприятие. Проектът им предложи средства за закупуване на материали и костюмите бяха след това ушити като част от доброволно полагания труд;
- друга група в Parainen използва проекта, за да организира състезания по пейнтбол в целия регион.

Тези примери ясно доказват, че дейности, които са от полза не само за младите, но и за жителите от всички възрасти, могат да се извършват с относително малки суми пари. Поради физическите особености и трудния транспорт в региона най-важното е младите хора да са активни. Какъв вид дейност е необходима на архипелага, за да бъде

Главните архитекти на автомобилната писта: Tobias Eriksson (вляво) и Mathias Gustafsson; снимка Jani Lastuniemi

той добро място за живот за своите млади и възрастни жители, знаят най-добре самите те.

Управление в действие

В този проект методът на *ЛИДЕР* бе доведен направо до крайност: младежите управляват своите собствени „подпроекти“; дейност се създава само ако младите хора са активни и могат добре да обосноват своите нужди и проекти. Въпреки че процесът на подаване на заявки бе опростен, те трябва все пак да опишат потребностите на проекта, да направят бюджет и да обосноват искането си за допълнително финансиране.

Не е много вероятно проект от такъв вид да може да се осъществи без финансиране от *ЛИДЕР+*. По-важен от финансирането обаче е моделът, предлаган от метода *ЛИДЕР*. Трудно е да си представим, че проект от този вид би могъл да се създаде без него.

Проектът „Повече власт за младежта от селските райони“ не е единственият по рода си във Финландия: други финландски МИГ (Suupohjan Kehittämisyhdistys ry, PIRITYISET ry, YHYRES-Kyrönmaan Kehittämisyhdistys ry, Pohjois-Kuumen Kasvu ry) също работят по подобни проекти.

Повече власт за младежта от селските райони

Държава-членка:

Финландия

Регион, област:

Varsinais-Suomi

Наименование на

местната инициативна

група: Samassa Veneessä, I

samma Båt

Население: 30 000

Площ: 10 000 км² (от които суша 2000 км²)

Обща стойност на

проекта: 79 930 EUR

ЕС: 35 968, 50 EUR

Други публични средства: 35 968, 50 EUR

Частни средства: 7993 EUR

Срок на проекта: 11.2004—5.2007 г.

Лице за контакти: Jani Lastuniemi

Адрес: Fredrikaplan 1, 21600 Pargas, Finland

Телефон: +358 44 5866904

E-mail: jani.lastuniemi@sameboat.fi

Уебсайт: www.nuori.fi

Снимките са предоставени от звеното на Финландската национална мрежа

НОВИ ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ

PREPARE: ролята му за укрепване на мрежите за селските райони

от Michael Dower, координатор на PREPARE за 2000—2006 г.,
и Urszula Budzich-Szukala, координатор на PREPARE за 2006 г.

Настоящата статия описва ролята на „Партньорство за селска Европа“ PREPARE и помощта му при създаване и укрепване на мрежи за селските райони в новите държави-членки на ЕС и присъединяващите се страни от Централна Европа. Целта на PREPARE е да се засили гражданското общество като значим фактор и партньор на правителствата в развитието на селските райони. Този процес допринася за укрепването на „демократията на участието“ и е тясно свързан с бързото разрастване на инициативата *ЛИДЕР* в Централна Европа.

Включване на PREPARE в местни действия

Инициативата PREPARE бе започната през 1999 г. след един успешен „Пътуващ семинар в Естония и Швеция“, който на свой ред бе организиран след доклад до Европейския парламент относно перспективите за развитието на селските райони в присъединяващите се страни. Първоначалните партньори в инициативата бяха: форум „Синхрон“, транснационална мрежа за устойчиво развитие; ECOVAST, Европейският съвет за селото и малкия град; Шведският съвет на народните движения (*Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva*); Естонското движение на селата (*Kodukant*).

Тези организации се посветиха на общата цел да популяризират активното включване на селските общини в действия за повишаване на собственото им благосъстояние. В Швеция например Съветът на народните движения е обхванал в своята мрежа около 4000 селски инициативни групи, които са активни в собствените си села и съставляват федерации на окръжно и национално равнище. В Естония една инициатива за насърчаване на всеобщото включване започна през 1992 г. в два окръга с помощ от Швеция и доведе до създаването на *Kodukant* през 1997 г. Пътуващият семинар до тези две страни през 1999 г., посетен от хора от различни неправителствени организации (НПО) и правителствени агенции от всички присъединяващи се страни от Централна Европа, показва много ясно как хората от селските райони могат да действат заедно, за да подобрят своя живот. Той доказа също колко стимулиращо може да бъде да се посети друга страна и да се види гражданското действие на селско равнище.

ПРОГРАМАТА PREPARE И МРЕЖИТЕ ЗА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Ето защо първоначалните партньори по PREPARE се споразумяха да работят съвместно за популяризиране на изграждането или укрепването на мрежите на гражданското общество в селските райони на присъединяващите се страни от Централна Европа. Към тях скоро се присъедини Унгарският парламент на селските райони, създаден през 1998 г. отново с помощ от шведите. Партньорите приеха програма с две насоки — помощ за новосъздаващите се мрежи в определени страни и организация на многонационални мероприятия за сближаване на хората от много страни с цел споделяне на идеи и обмен на опит.

Скоро стана ясно, че няма стандартен модел за национални мрежи за селските райони или движения. Държавите се различават по големина, по структурата на заселване и по социалните, културни и политически традиции. Партньорите на PREPARE не се опитваха да наложат определена концепция за гражданското общество. Вместо това във всяка страна те се свързваха с вече съществуващи организации на гражданското общество и им предлагаха помощ за създаване или укрепване на национална структура със здрави корени на местно равнище (когато е възможно).

През последните 6 години с насърчението и помощта на PREPARE бяха създадени национални мрежи за селските райони или движения в седем страни от Централна Европа. Те варират от „форуми“ за сътрудничество между различни НПО до мрежи на сдружения на селските общини и/или групи на *ЛИДЕР*. Те включват (по реда на датата на официалното им учредяване):

- Словашкият парламент на селските райони, създаден през 2000 г., който свързва национални и регионални НПО и има силна регионална структура с връзки с микрорегионите и групите тип *ЛИДЕР*;
- Полският форум на селските райони, създаден през 2003 г. като база за официално сътрудничество между селски и екологични НПО в тази много голяма страна;
- Словенската мрежа за развитие на селските райони, създадена през 2002 г., която обединява отделни лица, НПО и (напоследък) групи тип *ЛИДЕР*;

- Литовския съюз на селските общини, създаден през 2002 г., който е независим съюз на активни селски общини, в който членуват над 350 общински сдружения;
- Латвийския форум на селските райони, създаден през 2004 г., който свързва НПО и партньорства тип *ЛИДЕР*;
- Чешката национална лаборатория за селските райони, създадена през 2005 г. от група от 12 физически лица или организации: нейната мрежа включва националната Асоциация за възраждане на селските райони и над 40 групи *ЛИДЕР*;
- Хърватската мрежа за развитие на селските райони, създадена през 2005 г., която е сдружение на НПО от селските райони.

Процесът на създаване на всяка от последните четири организации бе съфинансиран от партньорите по PREPARE с помощта на средствата от щедри дарения, направени на PREPARE от Фондация С.С. Мотт. Първите шест от горните мрежи станаха партньори по програма PREPARE, както и Асоциация за действие на селата във Финландия, (*Suomen Kylätoiminta ry*), която бе създадена през 1997 г. и чиято мрежа включва почти 4000 селски сдружения. Партньорите съсредоточават сега усилията си върху помощта за укрепване на гражданското общество в Румъния, България и новите страни съседки на ЕС на Балканите и в Западната общност на независимите държави, като Босна и Херцеговина, Сърбия, Албания, Македония и Украйна.

Гласът на общините от селските райони

Всеки от партньорите по PREPARE се стреми, в контекста на своята собствена страна, да действа като глас на общините от селските райони, по-специално пред правителството, и да насърчава преките инициативи на общините от селските райони. Необходимостта от такива местни инициативи от неправителствен тип е различна в отделните страни, особено във връзка с характера на общините. Така например в Швеция, Финландия и Естония общините обикновено са големи и често обхващат много села в една община: в този контекст е много ценно да се разполага със селски инициативни групи, които са форма на „демократичията на участието“ и основни единици на националните мрежи и мрежите за селските райони. От друга страна, в Унгария, Чешката република и Словакия общините са малки и кметовете са активни, така че не са толкова нужни отделни селски инициативни групи: в тези страни има структурна необходимост от микрорегиони, които да дават възможност на по-малък или по-голям брой общини да си сътрудничат, работейки често със или чрез субрегионални НПО.

Връзката с ЛИДЕР

Тази разновидност на схемата на управление засяга формата и работата на различните национални мрежи или форуми. Те всички се стремят да увеличат капацитета на своите организации-членки. В този контекст идването на *ЛИДЕР* — като опционен елемент на политиката на ЕС за развитието на селските райони, приложима в новите държави-

ви-членки от май 2004 г. — е от голямо значение за тях. Това значение се основава на три причини: първо, партньорствата *ЛИДЕР* предлагат възможност на гражданското общество да работи с публични и частни организации по структуриран начин; второ, групите на *ЛИДЕР* могат да използват микрорегионалните структури, които вече съществуват и включват НПО; и трето, *ЛИДЕР* е канал, по който селските инициативни групи и други местни НПО могат да установят връзка с националните и европейските политики и фондове.

1. Програми за обучение. По горепосочените причини някои от партньорите по PREPARE положиха големи усилия, в някои случаи със съфинансиране от самата програма PREPARE, в програми за обучение на аниматори и организатори на *ЛИДЕР*. Например една ранна проява на Полския форум на селските райони в 2003 г. беше проектът „Подготовка на местните общини за действия тип *ЛИДЕР*“, съфинансиран от Полския кооперативен фонд и PREPARE. Този проект поставяше ударението върху обучението на инструктори, които след това да обучават организаторите на местните партньорства, които биха могли да ползват финансиране от типа *ЛИДЕР*. Програмата включваше редица образователни семинари и две учебни посещения за запознаване с дейността на *ЛИДЕР* в Ирландия и Германия, като и двете бяха организирани от членове на мрежата PREPARE.

Подобно обучение бе организирано в съответните страни от Словашкия парламент на селските райони и от ръководни членове на Унгарския парламент на селските райони.

2. Чешкият пример. Хубав пример за връзките между PREPARE и инициативата *ЛИДЕР* има в Чешката република. Тук PREPARE съфинансира два етапа от работата на две регионални НПО, Omega Liberec и СРКР, за обучението на организатори по задачата за подпомагане на създаването и започването на дейността на групи тип *ЛИДЕР*. Броят на тези групи бързо нарасна в отговор на чешката програма *ЛИДЕР*, която започна още преди републиката да се присъедини към ЕС, както и на интензивното използване от страна на правителството на финансирането *ЛИДЕР* по втория стълб на Общата селскостопанска политика. В резултат НПО и други фактори, включени в обучението на организаторите, създадоха Националната обсерватория на селските райони, към която е Мрежата на чешките групи на *ЛИДЕР*.

3. Многонационални мероприятия. Ролята на PREPARE в тази национална работа е да насърчава дейностите, да осигурява експерти от други страни и при необходимост да предлага съфинансиране. Като допълнение към тази национална дейност PREPARE организираше всяка година едно или две многонационални мероприятия.

ятия, на които се събират хора от всички нови държави-членки и други страни в и извън ЕС, така че те могат да видят как действат НПО и групите *ЛИДЕР* и могат да обсъждат бързо развиващия се модел на политики и практики в развитието на селските райони в ЕС. В резюме тези мероприятия включваха: „Пътуващи семинари“ в Унгария и Финландия през 2000 и 2002 г.; участие на 50 души от Централна Европа в един Форум за сътрудничеството в Caceres, Испания, организиран от REDR, испанската мрежа на *ЛИДЕР*; и редица събирания на PREPARE през последните четири години.

4. Пътуващи семинари. Всяко от тези събирания, състояли се в Словакия през 2003 г., в България през 2004 г., в Литва през 2005 г. и в Чешката република през 2006 г., включваха тридневни „Пътуващи семинари“ в страната домакин, а понякога и в съседни страни, плюс тридневна конференция с подчертано широко участие. „Пътуващите семинари“, обикновено с микробуси с до 15 души в една група, са много ценни поради три причини: те създават тясна връзка между участници от различни страни; запознават тези участници с практически проекти на местно равнище; осигуряват международно признание на местните и субрегионалните домакини. PREPARE се стреми винаги да осигури сред участниците присъствието на хора както от правителствата, така и от НПО, тъй като партньорите са силно ангажирани (както е и *ЛИДЕР*) с изграждането на разбирателство и партньорство между тези два сектора.

5. Групите *ЛИДЕР* като домакини. Събирането на PREPARE през 2006 г. се състоя във Velehrad, Югоизточна Моравия, и негов домакин беше Чешката национална обсерватория на селските райони и Чешката мрежа *ЛИДЕР*. Темата на събирането беше „Еволюция и дейност на местните инициативни групи и тяхната роля в програмите за развитието на селските райони“. Събирането се предшества от пет „Пътуващи семинара“, всеки от които с микробус с около 12 участници и с различен маршрут с тръгване от Прага, включващ посещение на 3, 4 или дори 5 местни инициативни групи. Гостите и домакините дадоха висока оценка на тези посещения.

6. Предстоящи предизвикателства. В очакване на следващия програмен период на ЕС от 2007 до 2013 г., PREPARE остава ангажирана със засилването на ролята на гражданското общество и на самите общини от селските райони в усилието си да повиши благосъстоянието на хората от селските райони, и по-специално в най-бедните региони на Централна и Източна Европа. Ние вярваме, че гражданското общество, върху което насочват вниманието си НПО и националните селски движения или мрежи, може да играе жизненоважна роля за насърчаване на взаимната помощ между общините от селските райони и на ефективното партньорство между правителствата и хората. Ще отнеме много

време и сили да се изгради самочувствие у общините от селските райони и да се развият отношения на доверие между правителствата и гражданското общество.

Ето защо горещо приветстваме разпоредбата на регламента относно ЕЗФРСР ⁽¹⁾, че всяка национална програма за развитието на селските райони трябва да включва значителен елемент от подхода *ЛИДЕР* и създаването на национална мрежа за селските райони. Надяваме се да видим появата във всички нови държави-членки и присъединяващи се страни на широка мрежа от групи *ЛИДЕР*, възплачващи партньорството между правителство и гражданско общество на субрегионално равнище и съдействащи за връзката между хората от селските райони и инициативните групи на селско равнище и националните и европейските политики и фондове. Надяваме се също да видим мрежите за селските райони така формирани и ръководени, че да са открити и динамични, предлагащи пълно участие на всички заинтересовани в развитието на селските райони участници, включително гражданското общество, и тясно свързани със съществуващите мрежи, създадени от самите хора.

Източници

Описание на националните движения и мрежи на селските райони в 18 европейски страни се съдържа в доклада „Движенията на селските райони в Европа“ от Vanessa Halhead, публикуван от PREPARE през 2005 г. Този доклад и допълнителна информация за PREPARE може да се намери на уебсайта: www.preparenetwork.org.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета от 20 септември 2005 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

НОВИНИ — НОВИНИ — НОВИНИ

Съвместни заседания:

семинар на Управителния комитет на ЛИДЕР+ и Обсерваторията на ЛИДЕР+

31 януари—1 февруари 2007 г.,
Брюксел

Въведение

Управителният комитет на ЛИДЕР+ е съставен от: представители на Европейската комисия; Обсерваторията на ЛИДЕР+ и нейния *Contact Point*; национални администрации като Националните управителни органи или Националните компетентни органи в случаите на регионално програмиране; национални мрежи; както и поканени „експерти“. Всички тези срещи имат за цел да проследяват и обсъждат хода на изпълнението на инициативата ЛИДЕР+ на равнище държави-членки и да извършват мониторинг на конкретни сфери на дейност, например Дейност 2: подпомагане на сътрудничеството между териториите на селските райони.

Състояло се по време на мониторинга на 31 януари 2007 г., седмото заседание на управителния комитет бе последвано от един ден и половина семинар на Обсерваторията ЛИДЕР+. И в двете събития имаше участници и от двете най-нови държави-членки: България и Румъния.

По време на заседанието на Управителния комитет стотината поканени, представляващи ЕС на 27-те, бяха информирани за „Изпълнението на ЛИДЕР+ и положението, свързано със следващия период на програмиране“. Това стана на пленарна сесия, където бяха направени редица изказвания. На последвалия семинар имаше няколко работни групи, където делегатите имаха възможност да об-

съдят въпроси като: изпълнението на оста ЛИДЕР; бъдещото сътрудничество в ЛИДЕР и работата в мрежи на национално и европейско равнище. Основните положения, ключовите послания и заключения на Управителния комитет и семинара са обобщени по-долу. Допълнителна информация, включително цялата документация на семинара, се намира на уебсайта на ЛИДЕР+: http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/steercom/index_en.htm

Управителен комитет: сегашно състояние

Приветствието и въведението към темата на този седми семинар на Управителния комитет бе изнесено на пленарната сесия за откриването от José Manuel Sousa Uva, директор на Програми за развитието на селските райони, ГД „Земеделие и развитие на селските райони“. Тук той изтъкна специално присъствието на България и Румъния като нови членки и ги призова, както и останалите присъстващи, да се възползват от опита на другите, натрупан по инициативата ЛИДЕР+. Той напомни на участниците и за идеята за ЛИДЕР като начин на експериментиране с новите подходи към развитието на селските райони и значението на сътрудничеството и ролята на мрежите в рамките на този подход. За тази цел участниците бяха подканени да използват максимално възможностите, предлагани от мекроприятието, и, не на последно място, да получат актуал-

на и ценна информация относно миналите и текущия периоди на програмиране.

Обобщение на докладите на държавите-членки (направено от Управителните органи, УО, и Националните мрежови служби, НМС) бе представено от Jean-Michel Courades, Обсерватория *ЛИДЕР+*. По отношение на Дейност 1 (интегрални пилотни действия) той отбеляза, че изразходването на отпуснатия бюджет е доста напреднало за повечето държави-членки, като техните програми показват известен успех по отношение на създадените нови предприятия и работни места. За Дейност 2 бе изразен подобен оптимизъм, доколкото в повечето държави-членки, и по-специално в Белгия, Дания, Франция, Ирландия, Италия и Обединеното кралство всички или почти всички местни инициативни групи (МИГ) участват в проекти за сътрудничество. Що се отнася до НМС, много от тях вече работят върху съставянето на наръчници, примери от практиката, база данни и пр., за да се натрупа наследство от знания, включително научени уроци и препоръки, свързани с новия период на програмиране. За отбелязване са: обучението и преподаването по методите на *ЛИДЕР* за местно развитие на селските райони; предаването на опит чрез определяне на най-добрата практика (успешните проекти); най-добра практика в сътрудничеството, което също се извършва от няколко МИГ.

По отношение на новия период на програмиране много НМС вече организират семинари за обучение и техническа помощ с подчертано ударение върху прилагане на метода *ЛИДЕР* за ос 3 по новия регламент. Посочено бе също, че е извършен подбор на МИГ в Естония, Латвия и Полша, а в Литва е започнало изпълнението на стратегиите.

Значението на поуците, извлечени от *ЛИДЕР* относно новия регламент за развитието на селските райони (ЕЗФРСР), бе тема на изказването на поканения експерт Elena Saraceno. Основавачи се на продължаващия анализ на добрата практика в проектите на *ЛИДЕР+*, който ще бъде представен в бъдещия окончателен доклад, първоначалните резултати показват до каква степен методът *ЛИДЕР* може да бъде приложим за следващите оси, а именно:

- методът *ЛИДЕР* има, както изглежда, най-голям потенциал за подобряване на „качеството на живот“ и дейностите, свързани с насърчаване на диверсификацията (ос 3). Тук се наблюдава забележимо по-силна връзка в

северноевропейските страни и при конкретни целеви групи като жени и млади хора;

- и за ос 2 (подобряване на състоянието на околната среда и природата) екологичните дейности се разглеждат, общо взето, като положителни, тъй като са тясно свързани с качеството на живот и проектите, отнасящи се до икономическата диверсификация, като дейностите от сферата на туризма и свободното време.

Бяха направени и две други изказвания, едното посветено на резултатите от продължаващо проучване на ползите от сътрудничеството по *ЛИДЕР+* за местните региони, а другото — на съображенията на Европейската комисия относно сътрудничеството за оста *ЛИДЕР* на ЕЗФРСР.

Семинар за проучване и по-добро разбиране на метода *ЛИДЕР*

За този семинар бяха организирани три работни групи, за да се даде на участниците възможност да обменят становища и опит, както и да поставят уместни въпроси. Последните бяха подредени въз основа на въпросник, използван за по-доброто разбиране на ключови проблеми, които биха могли да станат предмет на обсъждане в различни работни групи, както и съответните въпроси по всяка тема. След това резултатите бяха докладвани на заключителната пленарна сесия, която бе последвана от въпроси и отговори.

Преглед на резултатите от обсъжданията, получени от тези три различни работни групи, подробности за които могат да се намерят на посочения по-горе интернет адрес, е даден по-долу.

Работна група „А“, която се занимава с изпълнението на оста *ЛИДЕР*, бе разделена на две работни подгрупи: едната разглежда някои практически аспекти, свързани с методиката и администрацията, а другата обсъди как да се изградят връзки между оста *ЛИДЕР* и другите оси на ЕЗФРСР, както и с други програми. Бе отбелязано, че местните инициативни групи трябва да отделят по-малко от своето време за административни въпроси, като едно от възможните решения е плащанията да не се извършват от тях (ако няма достатъчно човешки ресурси и капацитет, какъвто е случаят понякога), а от националната агенция за плащания. Работата на МИГ може също да бъде най-добре подпомогната от Националните мрежови единици, особено

при нови МИГ, чрез организиране на семинари и целенасочени работни групи за осигуряване на информация и обучение. Това е свързано също с увеличаване на капацитета и така със способността на МИГ да изпълняват стратегията за местно развитие. По отношение на основната насоченост се разбира, че положението се различава в отделните държави-членки в зависимост от възприетия подход. В някои случаи *ЛИДЕР* трябва да се насочи по всички оси, докато в други — само по една или две, което естествено означава, че някои сектори/участници ще бъдат изключени от новата разпоредба. Земеделските производители и техните сдружения бяха окачествени като важни за мрежите за селските райони (вж. по-долу), така че трябва да се положат усилия те да станат не само „обекти“, но и „субекти“ на развитието на селските райони. Изграждането на връзки с други програми поставя определени въпроси за разграничението, не на последно място по отношение на Европейския фонд за рибарството (ЕФР), който също ще възприеме подхода *ЛИДЕР* и затова може да се появи опасност от припокриване на програмите по ос 3, където МИГ имат потенциала да работят в същия сектор както по ЕЗФРСР, така и по ЕФР.

Втората работна група „В“ разглежда бъдещето на сътрудничеството в *ЛИДЕР*. Някои от проблемите, свързани с тази тема по *ЛИДЕР+*, остават: не на последно място — различният опит и липсата на общи процедури, особено на национално равнище, при изпълнението на проекти за сътрудничество. В случая с новите държави-членки има голяма необходимост от увеличаване на капацитета, което може да се постигне най-добре чрез обмен на опит (за персонала), както и от конкретна финансова помощ (осигурена от Управителния орган) за покриване на разходите

за първите срещи (както вече е станало в някои държави-членки). Бе също предложено Европейската обсерватория да организира на един ранен етап мероприятия по сътрудничеството със съответните помощни инструменти (наръчници, идеи за проекти и пр.) и да работи в тясно сътрудничество с Управителните органи за създаването на наръчник по сътрудничество. Необходима е също по-добра комуникация между различните страни на регионално, национално и европейско равнище.

Работна група „В“ насочи вниманието си към въпроси, свързани с работата в национални и европейски мрежи. Обсъжданията подчертаха следователно необходимостта да се прави ясна разлика между ролята на НМС и на Европейската мрежа за селските райони. Стана също така повече от очевидно, че трябва да има (както при сътрудничеството) обмен на опит между старите и новите държави-членки, както и че Европейската мрежа за селските райони да заработи на един ранен етап. Беше изразена загриженост относно необходимостта да се ангажират заинтересованите участници (по-специално земеделската общност) в една по-широка мрежа и да се намерят хоризонтални дейности, които биха избегнали сегментирането на мрежата по четирите оси на ЕЗФРСР. В това отношение работата с неофициални мрежови сдружения от МИГ може да бъде полезно допълване на услугите, което само по себе си може да изисква да бъде изградена някакъв вид организационна връзка. Изказани бяха също някои мисли за положението на НМС, тъй като в някои държави-членки тази служба е в рамките на министерството, докато в други е изнесена вън от него. И в двата случая има силни аргументи за и против.

Много допълнителна информация
за *ЛИДЕР+*, както и за редица
полезни интерактивни
инструменти, има също
на интернет сайта на *ЛИДЕР+*:

<http://ec.europa.eu/leaderplus>

Название:

ЛИДЕР („Връзки между дейностите за развитие на икономиката в селските райони“)

Вид програма:

инициатива на Общността

Целеви области:

ЛИДЕР+ е структурирана около три дейности:

- Дейност 1 — Подкрепа за интегрирани стратегии за териториално развитие с пилотен характер, основани на подхода от долу нагоре.
- Дейност 2 — Подкрепа за сътрудничеството между селските територии.
- Дейност 3 — Работа в мрежа.

Приоритетни стратегически теми:

Приоритетните теми за ЛИДЕР+, определени от Комисията, са:

- най-добро оползотворяване на природните и културни ресурси, включително повишаване на стойността на забележителностите;
- подобряване на качеството на живот в селските райони;
- добавяне на стойност към местните продукти, по-конкретно чрез улесняване на достъпа до пазарите на малки производствени звена чрез колективни действия;
- използване на ново ноу-хау и на нови технологии за повишаване на конкурентоспособността на продуктите и услугите в селските райони.

Бенефициери и допустими проекти:

Финансовата помощ по ЛИДЕР+ се отпуска на партньорства, местни инициативни групи, използва се от публични и частни сектори и от сектори с нестопанска цел за осъществяване на програми за местно развитие на техните територии. Инициативата ЛИДЕР+ е разработена с цел да се помогне на участниците от селските райони да оценят дългосрочния потенциал на местния си район. Чрез нея се насърчава прилагането на интегрирани, висококачествени и оригинални стратегии за устойчиво развитие, както и сътрудничеството на национално и транснационално равнище. За да се насочат ресурсите от Общността към най-обещаващите местни стратегии и за да им се даде максимално преимущество, финансирането се предоставя чрез прилагане на селективен подход само на ограничен брой селски територии. Процедурата по подбора е открита и строга.

По всяка програма за местно развитие могат да се финансират отделни проекти, които съответстват на местната стратегия. Всички проекти, които отговарят на условията за финансиране на Европейския фонд за ориентиране и гарантиране на земеделието (ФЕОГА), Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейския социален фонд (ЕСФ), са избираеми по ЛИДЕР+.

На равнище вземане на решения в МИГ икономическите и социални партньори и сдруженията трябва да съставляват най-малко 50 % от местното партньорство.

Продължителност на програмния период:

2000—2006 г.

Безвъзмездна помощ от Общността:

Общият бюджет за програми е 5046.5 милиона EUR, от които 2106.3 милиона EUR (2143.5 милиона след индексацията в средата на периода) се финансират от секцията „Ориентиране“ на ФЕОГА, а останалите — от принос на публични и частни субекти.

Лидер+ Magazine

ЛИДЕР+ Magazine се издава три пъти годишно от Обсерваторията на селските райони.

ЛИДЕР („Връзки между дейностите за развитие на икономиката на селските райони“) е инициатива на Общността, лансирана от Европейската комисия и координирана от генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ (отдел F.3). Съдържанието на ЛИДЕР+ Magazine не отразява непременно становищата на институциите на Европейския съюз.

Редакционен съвет: Европейска обсерватория на селските райони

Юридически отговорно лице: Josefine Loriz-Hoffmann, Европейска Комисия, ГД „Земеделие и развитие на селските райони“, отдел F.3, 130 rue de la Loi, B-1040 Brussels

Материалите за този брой са представени от: звена на национални мрежи по ЛИДЕР+ и местни инициативни групи.

Снимки: Европейската комисия притежава авторските права за снимките, с изключение на онези от тях, за които е отбелязано друго.

ЛИДЕР+ Magazine се издава на двадесет и два официални езика на Европейския съюз и има тираж 39 100 екземпляра.

За допълнителна информация:

<http://ec.europa.eu/leaderplus>

© Европейски общности, 2007 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Ръкописът е завършен в окончателен вид през юни 2007 г.

Printed in Belgium

ОТПЕЧАТАНО НА НЕОБРАБОТЕНА С ХЛОР ХАРТИЯ

За допълнителни поръчки на ЛИДЕР+ Magazine

моля изпратете e-mail на адрес AGRI-LEADERPLUS-PUBLICATIONS@ec.europa.eu, като посочите пълни данни за връзка, необходимите ви количества и езикова версия.